

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΘΕΜΑ « Υγιεινή και Ασφάλεια στην Εργασία »

ΟΝΟΜΑ: Γρηγόριος

ΕΠΙΘΕΤΟ: Πούλος

Α.Μ. : 6501

ΣΧΟΛΗ : ΣΔΟ

ΤΜΗΜΑ : ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ

ΕΞΑΜΗΝΟ : ΠΤΥΧΙΟ Ε΄

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ: ΤΣΑΝΤΗΡΑΚΗ ΣΟΦΙΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ (ΚΕΦΑΛΑΙΑ)

1^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ

- 1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....4**
- 2. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ.....5**
- 3. Ο ΕΡΓΑΣΙΑΚΟΣ ΧΩΡΟΣ ΣΗΜΕΡΑ.....6**
  - 1. ΕΡΓΑΣΙΑΚΟΙ ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΣΗΜΕΡΑ.....7**
- 4. ΕΝΝΟΙΕΣ ΚΑΙ ΟΡΙΣΜΟΙ.....10**

2^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ

1.ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ.....	11
1.ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ.....	13
2.ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΓΙΑΤΡΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ.....	15
1. ΓΙΑΤΡΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ.....	15
2.ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ.....	17
3.ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ.....	19
4.ΓΕΝΙΚΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΕΡΓΟΔΟΤΩΝ.....	20
5.ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ	26
6.ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ.....	27
7.ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΕΣ ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ.(Ν.Ε.Υ.Α.Ε.).....	29
8.ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ (ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε.).....	29
9.ΤΟ ΣΩΜΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ (Σ.Ε.Π.Ε.).	31

3^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ

1.ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ.....	33
2.ΑΝΑΛΥΣΗ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ...	39

4^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ - ΕΠΙΛΟΓΟΣ.....	41
--	----

❖ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	44
---------------------	----

1^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η ζωή του κάθε ανθρώπου είναι κάτι το αυτονόητο και αδιαπραγμάτευτο. Μια ζωή δίχως φόβο πρέπει να αποτελεί τον ύψιστο του στόχο. Κι επειδή ο άνθρωπος περνά το ένα τρίτο περίπου της ζωής του – και μάλιστα το σπουδαιότερο από τα τρία αυτά κομμάτια - στον τόπο της δουλειάς, θα πρέπει σε αυτόν τον τόπο να αισθάνεται καλά και να μην κινδυνεύει.

Σίγουρα ο κίνδυνος να πέσει στο κεφάλι του ανθρώπου ένα τούβλο ή να τον πλακώσει ένα δέντρο έχει λιγοστέψει στα χρόνια μας. Όμως ο κίνδυνος να πάθει βλάβη αθεράπευτη από διάφορες επαγγελματικές ασθένειες, ακτινοβολίες ή να αρρωστήσει από ανία ή από άγχος είναι υπαρκτός και χρόνο με το χρόνο ο κίνδυνος αυτός αυξάνεται. Υπολογίζεται ότι οι επαγγελματικές ασθένειες έως το **έτος 2020 θα διπλασιασθούν***

Μια επαγγελματική νόσο ή ένα εργατικό ατύχημα δεν κοστίζει μονάχα τη ζωή ενός ανθρώπου που είναι μια και ανεπανάληπτη και ο πόνος της ορφάνιας αβάσταχτος, αλλά κοστίζει επίσης και τις χαμένες ανθρωποώρες από την απώλεια του ανθρώπου και τις πιθανές αποζημιώσεις.

Η προστασία, λοιπόν, της υγείας και της ασφάλειας των εργαζομένων στην εργασία, η πρόληψη των εργατικών κινδύνων, πρέπει να είναι μία από τις μη διαπραγματεύσιμες πλευρές στις εργασιακές σχέσεις στις πολιτισμένες

κοινωνίες και η οργανωμένη πολιτεία θα πρέπει να νομοθετεί και να εφαρμόζει τους νόμους της για τη μεγιστοποίηση της προστασίας της υγείας και της ασφάλειας των εργαζομένων.

* Ένα εκατομμύριο εργαζόμενοι το χρόνο χάνουν τη ζωή τους εξαιτίας του εργασιακού περιβάλλοντος [δηλαδή περισσότεροι από τους ανθρώπους που χάνουν τη ζωή τους σε τροχαία (999.000), σε πολέμους (502.000), σε περιστατικά βίας (563.000) ή από AIDS (312.000)].

Αυτό σημαίνει ότι συμβαίνουν 3.000 θάνατοι την ημέρα ή 2 το λεπτό.

300.000 θάνατοι έχουν αιτία την έκθεση των εργαζομένων σε επικίνδυνες ουσίες.

Περίπου **250 εκατομμύρια** εργατικά ατυχήματα και 160 εκατομμύρια επαγγελματικές ασθένειες καταγράφονται το χρόνο.

Αυτό σημαίνει ότι συμβαίνουν **685.000 εργατικά ατυχήματα την ημέρα ή 8 το δευτερόλεπτο**¹.

¹ Αριστεία στην Κεντρική Μακεδονία. Δημερίδα με θέμα την Υγιεινή και ασφάλεια στην εργασία).

2.ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

Η ιστορία του θέματός μας «υγιεινή και ασφάλεια στην εργασία» αρχίζει από τα πρώτα χρόνια της βιομηχανικής επανάστασης, από τότε ακριβώς που οι δουλοπάροικοι και οι ανεξάρτητοι καλλιεργητές μεταμορφώθηκαν σε βιομηχανικούς εργάτες*.

Αυτή την εποχή η προσφορά εργατικών χεριών ξεπερνούσε κατά πολύ τη ζήτηση γι αυτά και το κύριο και αποκλειστικό μέλημα των εργαζομένων ήταν η φυσική τους επιβίωση, ο άρτος ο επιούσιος. Δεν ήταν, λοιπόν, δυνατόν τότε να τεθούν θέματα «πολυτελή» όπως ήταν η ασφάλεια και η υγεία στον τόπο εργασίας. Αυτό τον καιρό η ασφάλεια των εργαζομένων εξαρτιόταν αποκλειστικά και μόνο από τους εαυτούς τους. Από αυτό που λέμε νοημοσύνη, γνώση, δεξιότητα. Τα ατυχήματα ήταν «παραπροϊόντα» της βιομηχανικής παραγωγής και οι εργοδότες δεν έφερναν καμιά ευθύνη.

Όμως τα δυστυχήματα ήταν πολλά, οι ακρωτηριασμοί και οι θάνατοι επίσης και η πίεση της κοινής γνώμης μεγάλωνε χρόνο με το χρόνο. Οι εργαζόμενοι άρχισαν να διαμαρτύρονται, να ζητούν αποζημιώσεις για τα ατυχήματα. Οι επιχειρηματίες αντέδρασαν με το να προμηθεύονται μηχανήματα με προφυλακτήρες και στοιχειώδεις ατομικούς εξοπλισμούς, π.χ. κράνη.

Μετά από αυτό, οι επιχειρηματίες άρχισαν να εκπαιδεύουν τους εργαζομένους στο πώς να αποφεύγουν τα πιθανά ατυχήματα. Μιλάμε για μια εποχή που αυτοί που δούλευαν δώδεκα ώρες το εικοσιτετράωρο ήταν προνομιούχοι.

Σήμερα βέβαια η υγεία και η ασφάλεια των εργαζομένων στην εργασία είναι ευθύνη της διοίκησης της επιχείρησης ή του οργανισμού. Είναι μια υπόθεση που εμπλέκονται διοίκηση, διευθυντές, μηχανικοί, εργοδηγοί.

Οι πρώτες νομοθετικές πράξεις στον τομέα της υγιεινής και της ασφάλειας στην εργασία άρχισαν να εμφανίζονται στα βιομηχανικά έθνη προς το τέλος του περασμένου αιώνα. Την εποχή δηλαδή που εμφανίστηκαν οι πρώτες επαγγελματικές ασθένειες, ασθένειες από τον άνθρακα, ασθένειες των πνευμόνων και δηλητηριάσεις από διάφορα υλικά.

* Για να ακριβολογούμε, το θέμα «Υγιεινή και Ασφάλεια στην Εργασία» έχει απασχολήσει τον άνθρωπο από τότε που εμφανίστηκε στη γη.

Όσο καιρό ο εργαζόμενος ήταν κύριος του εαυτού του, τροφосуλλέκτης, κυνηγός, γεωργός, δεν εργαζόταν για κάποιον άλλο, πρόσεχε τον εαυτό του σαν τα μάτια του. Έπαιρνε όλα τα απαιτούμενα μέτρα ώστε να μην πάθει κακό ούτε από άγρια θηρία, αλλά ούτε και από βαρυχειμωνιές.

Αργότερα, όταν έγινε σκλάβος, «ges», πράγμα, κεφάλαιο θα λέγαμε εμείς σήμερα, και πάλι απολάμβανε την προστασία του ιδιοκτήτη του. Αυτός δεν τον έβαζε να σκοτώνεται στη δουλειά και τον πρόσεχε από το κρύο, για να μη χάσει πρόωρα το κεφάλαιό του. Αν η σκλάβο ήταν έγκυος, δεν την έβαζε να δουλεύει σκληρά, πρόσεχε την εγκυμοσύνη της, για να αυξήσει το κεφάλαιό του. Επίσης τάζε το σκλάβο του ακόμα και όταν δεν είχε να του δώσει δουλειά, κ.τ.λ., κ.τ.λ., για να μην αχρηστευτεί το «κεφάλαιό» του γρήγορα.. Με λίγα λόγια, ο ιδιοκτήτης έκανε για τον σκλάβο του ό,τι ακριβώς έκανε και ο παππούς μου για το γάϊδαρό του.

Τώρα τελευταία ο εργαζόμενος «απελευθερώθηκε», έγινε εργάτης (δεν έχει πια δικά του μέσα παραγωγής και νοικιάζει ή πουλά τον εαυτό του για ένα κλάσμα του 24ώρου). Τώρα αν αυτός χάσει τη δουλειά του, αν αρρωστήσει ή αν πάθει κάποιο δυστύχημα κανείς δε φέρνει ευθύνη γι αυτόν και κανείς δεν είναι υποχρεωμένος να τον βοηθήσει. Ο εργοδότης του θα βγει την άλλη μέρα στο «παζάρι» και χωρίς καμιά απώλεια για την επιχείρησή του, θα τον αντικαταστήσει... Ευτυχώς η οργανωμένη κοινωνία άρχισε, πριν από εκατό περίπου χρόνια, θες από καθαρό συμφέρον της, θες από λύπη για τον εργάτη, θες από φόβο από αυτόν, να νομοθετεί για την υγιεινή και για την ασφάλειά του στην εργασία.

Κατά τη διάρκεια των πρώτων δεκαετιών του εικοστού αιώνα, όπως θα δούμε παρακάτω, τα μέτρα υγιεινής και ασφάλειας στη εργασία αφορούσαν κυρίως μέτρα διοικητικής φύσεως τα οποία απαγόρευαν την έκθεση των εργαζομένων σε διάφορους κινδύνους (π.χ. την έκθεση των εργαζομένων στον ήλιο) .

Γρήγορα τα πρότυπα προστασίας απαιτούσαν διαρκώς υψηλότερα επίπεδα επαγγελματικής εμπειρίας από ιατρικό προσωπικό και από ειδικούς βιομηχανικής υγιεινής.

Επειδή έγινε γνωστό πως η πρόληψη της αρρώστιας ενός ατόμου στοιχίζει πολύ λιγότερα από τη θεραπεία της, αν την αφήσουμε να εξελιχθεί, οι κοινωνίες κατάλαβαν πως για να πετύχουν καλή υγεία για τους πολίτες τους έπρεπε να δώσουν έμφαση στην προληπτική ιατρικά. Όμως η προληπτική ιατρική δεν είχε περιθώρια επιτυχίας χωρίς να εφαρμοστεί πρώτα απ' όλα στους εργασιακούς χώρους.

Επί πλέον σε κοινωνίες με έντονη την «ταξική πάλη», οι λύσεις των προβλημάτων που ήταν συνυφασμένες με την υγιεινή και την ασφάλεια στην εργασία δεν ήταν δυνατόν να βρεθούν και να εφαρμοσθούν παρά μόνον με νόμους. Και για να γίνει αυτό, οι νόμοι θα έπρεπε να έχουν την συγκατάθεση όλων των μερών που εμπλέκονται στο χώρο εργασίας.

Εδώ θα πρέπει ακόμα να υπενθυμίσουμε και να υπογραμμίσουμε το αυτονόητο. Σήμερα στην εποχή της παγκοσμιοποίησης και του ανακατέματος λαών και πολιτισμών καμιά κοινωνία, τόσο μάλλον η ελληνική, που ήταν ανέκαθεν εξωστρεφής, δεν αποτελεί νησί στον ωκεανό! Έτσι οι νόμοι που

ψηφίζονται λαμβάνουν αναγκαστικά υπόψη τους και την διεθνή εμπειρία. Επί πλέον η πατρίδα μας, ως μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, έχει πλήρως εναρμονίσει τη νομοθεσία της, σχετικά με την υγιεινή και ασφάλεια στην εργασία, με αυτήν².

3.Ο ΕΡΓΑΣΙΑΚΟΣ ΧΩΡΟΣ ΣΗΜΕΡΑ

Ο εργασιακός χώρος σήμερα δεν είναι πλέον ο καταθλιπτικός όγκος εσωτερικών εργοστασίων με αμέτρητα μηχανήματα στη σειρά και οι εργαζόμενοι σαν τα μυρμήγκια ο ένας να κυνηγά τον άλλον, με θορύβους ανυπόφορους, και με μουντζουρωμένα πρόσωπα. Ούτε και εργαζόμενοι που περνούν όλη τη βάρδια τους πατώντας ένα κουμπί. Σήμερα υπάρχει αυτοματισμός και η εικόνα των εργαζομένων έχει αλλάξει.

Παρόλα αυτά οι συνθήκες εργασίας, παγκόσμια αλλά και στην πατρίδα μας, εξακολουθούν να εγκυμονούν πολλούς κινδύνους και να προκαλούν πολλά ατυχήματα θανατηφόρα και μη. Σε γενικές, βέβαια, γραμμές μπορούμε να ισχυριστούμε με βεβαιότητα ότι η βελτίωση των συνθηκών εργασίας έχει οδηγήσει σε μείωση των εργατικών ατυχημάτων.

Όλη αυτή η βελτίωση των συνθηκών εργασίας έλαβε χώρα χάρη στις νέες νομοθεσίες για την προστασία των εργαζομένων στον τόπο εργασίας, την εκπαίδευση των εργαζομένων και την ενημέρωσή τους σχετικά με τους κινδύνους που αντιμετωπίζουν

² Κώστας Δελημπασής, ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. 31/12/2001

Όμως, ακόμα και σήμερα, υπάρχουν πάρα πολλά περιθώρια βελτίωσης του εργασιακού χώρου. Καινούριοι νόμοι μπορεί να ψηφισθούν, καλύτερος συντονισμός των εμπλεκομένων στο χώρο εργασίας μπορεί να επιτευχθεί, μελέτες επάνω σε μελέτες μπορούν να εκπονηθούν για να εξετάσουν την επίδραση του εργασιακού χώρου στους εργαζομένους τόσο την στιγμή της εργασίας όσο και μακροπρόθεσμα. Και όλα αυτά για να κάνουν τη ζωή των εργαζομένων πιο ανθρώπινη, αλλά και την παραγωγικότητά τους να βελτιώσουν για το καλό όλης της κοινωνίας.

1. ΟΙ ΕΡΓΑΣΙΑΚΟΙ ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΣΗΜΕΡΑ

Όπως είπαμε «τα μουντζουρωμένα χέρια» του λαϊκού του παλιού καιρού δεν υπάρχουν πια. Όμως οι κίνδυνοι στον τόπο δουλειάς εξακολουθούν και σήμερα να υπάρχουν και μάλιστα είναι πιο ύπουλοι. Οι χώροι εργασίας, οι εγκαταστάσεις, οι μηχανές, τα δάπεδα, οι σκαλωσιές, τα μεταφορικά μέσα κ.α.,

παίζουν σημαντικό ρόλο στις υγιεινές και ασφαλείς συνθήκες εργασίας και επηρεάζουν την απόδοση της εργασίας και τη διάθεση των εργαζομένων.

Μηχανήματα με κινούμενα μέρη γίνονται αιτία πολλών εργατικών ατυχημάτων. Ιμάντες, πρέσες, δρέπανα, τόρνοι, πριονοκορδέλες και πολλά άλλα εργαλεία, καθώς επίσης και η έλλειψη προστατευτικών μέτρων και τεχνικής εκπαίδευσης των εργαζομένων, προκαλούν περίπου το 20% των εργατικών ατυχημάτων.

Οι πτώσεις από σκαλωσιές, σκάλες, καθώς και η απασχόληση σε χωματουργικές εργασίες, ορυχεία κ.λ.π., είναι σημαντικές αιτίες για πολλά θανατηφόρα και μη εργατικά ατυχήματα.

Υπολογίζεται ότι οι πτώσεις είναι υπεύθυνες για το 25% περίπου των εργατικών ατυχημάτων, ενώ ένα 30% αυτών, συμβαίνουν σε νεαρούς εργαζόμενους (25-35 ετών) λόγω έλλειψης τεχνικής κατάρτισης και ενημέρωσης για τους κινδύνους στους χώρους εργασίας.

Εργονομικές μελέτες και στατιστικά στοιχεία συγκλίνουν στην ψυχρή λογική ότι το 80% των εργατικών ατυχημάτων οφείλονται σε απροσεξία ή λανθασμένη ενέργεια των εργαζομένων.

Παρόλα αυτά, δεν πρέπει να μας διαφεύγει ότι υπάρχουν και πολλοί αλληλεξαρτώμενοι παράγοντες που επιδρούν στο εργασιακό περιβάλλον και που κάτω από κακές συνθήκες οργάνωσης των χώρων εργασίας, μπορούν να αποβούν μοιραίοι για εργατικά ατυχήματα.

Πιο συγκεκριμένα: Ο υπερβολικός θόρυβος, μακροχρόνια προκαλεί επαγγελματική κώφωση στους εργαζόμενους. Ο ελλιπής εξαερισμός των χώρων εργασίας αναγκάζει τους εργαζόμενους να αναπνέουν σκόνη, τοξικούς ατμούς διαλυτών και αέρια που παράγονται κατά τις κατεργασίες πρώτων υλών. Ο κακός φωτισμός μειώνει την απόδοση της εργασίας, κουράζει τον εργαζόμενο και οδηγεί σε αύξηση των εργατικών ατυχημάτων.

Δονήσεις, πίεση, τριβή από κινούμενα τμήματα μηχανημάτων, προκαλούν μακροχρόνια διόγκωση των αρτηριών, μελάνιασμα των χεριών, νευρική υπερένταση και βλάβες στο νευρικό σύστημα.

Οι ακτινοβολίες και τα ραδιενεργά υλικά που χρησιμοποιούνται στη βιομηχανία και σε ορισμένα ιατρικά επαγγέλματα, μπορούν να προκαλέσουν βλάβες στην υγεία των εργαζομένων. Οι ιοντίζουσες ακτινοβολίες (ακτίνες - X, σωματίδια α, β, γ και ουδετερόνια) σε μικρές δόσεις προκαλούν βλάβες στα χρωματοσώματα, λευχαιμία, κακοήγη νεοπλασμάτα, καταρράκτη, ενώ σε υψηλές δόσεις προκαλούν αναιμία, έλκος στο στομάχι, νευρώσεις και καρκίνο του δέρματος.

Οι μη ιοντίζουσες ακτινοβολίες (υπέρυθρες, υπεριώδης, μικροκύματα, ακτίνες λέιζερ), προκαλούν βλάβες στα μάτια, καρκίνο του δέρματος, φλεγμονή του κερατοειδούς κ.α.

Οι χημικοί παράγοντες στο εργασιακό περιβάλλον είναι πολλοί και προκαλούν μεγάλο αριθμό επαγγελματικών ασθενειών, ανάλογα με τον τύπο εργασιακού χώρου και το βαθμό έκθεσης των εργαζομένων. Υπολογίζεται ότι τα τελευταία χρόνια χρησιμοποιούνται πάνω από 80.000 χημικές ουσίες στη βιομηχανία, ενώ κάθε χρόνο προστίθενται 200-700 νέες χημικές ουσίες που παράγονται σε μεγάλη κλίμακα. Πολλές από αυτές είναι καυστικές, τοξικές, καρκινογόνες, εκρηκτικές, εύφλεκτες και μπορούν να προκαλέσουν καταστροφές μεγάλης κλίμακας σε περιπτώσεις διαρροών και ατυχημάτων.

Οι ασθένειες των πνευμόνων λόγω εισπνοής χημικών ουσιών στο εργασιακό περιβάλλον, είναι οι πλέον διαδεδομένες επαγγελματικές ασθένειες. Οι

πνευμονοκονιάσεις είναι διαδεδομένες σε εργαζόμενους σε λατομεία, ανθρακωρυχεία, υφαντουργεία. Οι αρχικές βλάβες των πνευμόνων μπορούν να μετατραπούν μετά από χρόνια σε βρογχίτιδα, άσθμα, καρδιακές επιπλοκές, φυματίωση και καρκίνο του αναπνευστικού συστήματος.

Η δερματίτιδα, επίσης, είναι πολύ διαδεδομένη σε εργαζόμενους σε βιομηχανίες χημικών προϊόντων και ορυκτέλαιων, στα μηχανουργεία και τα γκαράζ αυτοκινήτων. Ορυκτέλαια, τσιμέντο, ρητίνες, πίσσες, ζάχαρη, αντιβιοτικά κ. ά. προκαλούν επαγγελματικές δερματοπάθειες μετά από μακροχρόνια έκθεση.

Επίσης, σημαντικός αριθμός αερίων που εκπέμπονται σε εργασιακούς χώρους, όπως το μονοξείδιο του άνθρακα, το χλώριο, το υδρόθειο κ.α. Είναι τοξικά για τους εργαζόμενους και προκαλούν βλάβες στην ανθρώπινη υγεία.

Τα βαρέα μέταλλα κατά κανόνα προκαλούν επαγγελματικές ασθένειες με ιδιαίτερη σημασία στο νευρικό, αναπαραγωγικό και αναπνευστικό σύστημα. Ο μόλυβδος προκαλεί μολυβδίαση, εγκεφαλοπάθειες, αναιμία και νευρικές διαταραχές, ο υδράργυρος προκαλεί δηλητηριάσεις, νευρικές και νεφρικές διαταραχές, το κάδμιο προκαλεί βρογχοπνευμονοπάθειες, νεφροπάθεια και καρκίνο του προστάτη, το μαγγάνιο επιδρά στο νευρικό σύστημα κ.ο.κ.

Επίσης, οι εργαζόμενοι στον αγροτικό τομέα χρησιμοποιούν σημαντικό αριθμό χημικών ουσιών - λιπάσματα, φυτοφάρμακα - που έχουν αποδειχθεί ιδιαίτερα βλαβερά για την ανθρώπινη υγεία όταν δεν λαμβάνονται προστατευτικά μέτρα και οι συνθήκες είναι τέτοιες που κάνουν την έκθεση αναπόφευκτη.

Αλλά και στον τομέα των υπηρεσιών, οι συνθήκες εργασίας μπορούν να προκαλέσουν βλάβες στην υγεία των εργαζομένων. Συνθήκες εργασίας με ανεπαρκή φωτισμό και εξαερισμό, ένταση στο ρυθμό εργασίας, περιορισμένοι χώροι με πολλούς καπνιστές, πολύωρη παραμονή μπροστά σε φθορίζουσες οθόνες τερματικών, αποτελούν αιτίες βλαβερών συνεπειών. Οι βιολογικοί παράγοντες (μικρόβια, βακτήρια, ιοί κτλ) μπορούν να καταστούν υπεύθυνοι για σημαντικό αριθμό ασθενειών στους εργαζόμενους. Οι κανόνες υγιεινής και καθαριότητας πολλών εργασιακών χώρων, έχουν μεγάλη σημασία για τον περιορισμό των βλαβερών επιδράσεων από βιολογικούς παράγοντες.

Ψυχολογικοί, κοινωνικοί και οικονομικοί παράγοντες που επικρατούν στο εργασιακό περιβάλλον, είναι σημαντικές αιτίες για τα προβλήματα υγείας - σωματικής και ψυχικής - των εργαζομένων. Ο ρυθμός εργασίας, οι υπερωρίες, η έλλειψη πληροφόρησης για την επικινδυνότητα των συνθηκών εργασίας, η κοινωνική εκτίμηση της εργασίας, οι εργασιακές σχέσεις και άλλοι παράγοντες, μπορούν να επηρεάσουν άμεσα την ποιότητα της εργασίας³.

Με βάση λοιπόν όλα τα παραπάνω μπορούμε να συμπεράνουμε πως παρά τις τεράστιες προσπάθειες και τις άπειρες βελτιώσεις που έχουν επιτευχθεί στο χώρο εργασίας, τα προβλήματα που υπάρχουν εκεί και ζητάνε την επέμβαση της οργανωμένης και λογικής κοινωνίας εξακολουθούν να είναι πάρα πολλά. Κι εγώ, για να βρεθώ στη θέση να κάνω κάποια λογική πρόταση βελτίωσης της κατάστασης, θα πρέπει πρώτα απ' όλα να προσπαθήσω να ερμηνεύσω την κάθε έννοια ξεχωριστά, συγχρόνως να αναφέρω την υπάρχουσα νομοθεσία τη σχετική με την υγιεινή και ασφάλεια στον τόπο δουλειάς, τις ενέργειες που η κοινωνία μας έχει κάνει σε αυτόν τον τομέα, να σπουδάσω τις αστοχίες της και την ανεπάρκεια των προτάσεών της, αλλά και τις επιτυχίες των ενεργειών της και στη συνέχεια να διατυπώσω τις δικές μου

προτάσεις. Κι αυτά ακριβώς σκοπεύω να κάνω στη συνέχεια της εργασίας μου.

³ (Βαλαβανίδης Α., Σαραφόπουλος Ν., Εργασιακό περιβάλλον, Σύγχρονα Θέματα, Αθήνα 1988, σ.12).

4.ΕΝΝΟΙΕΣ ΚΑΙ ΟΡΙΣΜΟΙ

ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΑΤΥΧΗΜΑ (κατά Κ.Ν. 551/1915)

Πάντοτε ήτανε σοφό, αλλά πιο πολύ σοφό και αναγκαίο είναι σήμερα που ζούμε σε εποχή διαρκών και ριζικών αλλαγών, σε μια εποχή που αλλάζουν νόημα ακόμα και οι λέξεις, να αρχίσουμε την ανάλυσή μας με την διασαφήνιση των όρων που χρησιμοποιούμε.

Εργατικό ατύχημα είναι εκείνο που συμβαίνει στον εργαζόμενο κατά την διάρκεια της εργασίας ή με αφορμή την εργασία και το οποίο οφείλεται σε απότομο γεγονός (Βίαιο συμβάν), εφόσον αυτό προκάλεσε στον εργαζόμενο ανικανότητα να εργασθεί πάνω από 4 ημέρες. Τον ορισμό αυτόν δίνει ο Ν.551/1914 ο πρώτος νόμος που ρύθμισε στη χώρα μας το θέμα αυτό⁴.

Για να χαρακτηριστεί ένα γεγονός σαν εργατικό ατύχημα πρέπει να υπάρχουν οι εξής προϋποθέσεις:

Να πρόκειται για βίαιο γεγονός. Να υπάρχει δηλαδή έκτακτη και αιφνίδια επίδραση εξωτερικού παράγοντα, που δεν έχει σχέση με την οργανική κατάσταση του εργαζόμενου. Η επίδραση αυτή μπορεί να έχει σαν αιτία την επιβάρυνση των όρων εργασίας κάτω από απρόβλεπτες και έκτακτες

συνθήκες. Συνεπώς προϋπάρχουσα ασθένεια, η οποία εκδηλώνεται ή επιδεινώνεται κατά την εκτέλεση της εργασίας κάτω από κανονικές συνθήκες δεν αποτελεί εργατικό ατύχημα. Αν όμως η ασθένεια προήλθε κατά την εκτέλεση της εργασίας κάτω από εξαιρετικές και ασυνήθιστες συνθήκες χαρακτηρίζεται ως εργατικό ατύχημα. Από τη νομολογία έχει κριθεί ότι υπέρμετρη προσπάθεια του εργαζόμενου που προκάλεσε θάνατο ή ανικανότητα για εργασία είναι εργατικό ατύχημα.

- Έτσι, οξύ έμφραγμα μυοκαρδίου, που προκλήθηκε από ασυνήθιστους όρους εργασίας και δυσμενείς συνθήκες κρίθηκε από τα Δικαστήρια ότι αποτελεί εργατικό ατύχημα.

- Εργατικό ατύχημα έχει κριθεί επίσης οτιδήποτε αποτελεί επιδείνωση προϋπάρχουσας ασθένειας, που προκλήθηκε από υπέρμετρη προσπάθεια που

κατέβαλε ο εργαζόμενος κατά την εκτέλεση της εργασίας του κάτω από εξαιρετικά δυσμενείς συνθήκες.

- Ακόμα σαν εργατικό ατύχημα έχει χαρακτηριστεί εκείνο που συνέβη εξαιτίας ανάθεσης βαρείας εργασίας σε μη αποθεραπευθέντα εργαζόμενο⁵.

⁴(Ευθυμιατου-Πουλάκου Αντωνία.Εργατ. δίκαιο.σελ 143(προστασία της Εργασίας).

⁵ Εργατικό. Δίκαιο. Παπαδημητρίου β´ .έκδοση, σελ: 295 και 296.

Οι σχετικές με τα εργατικά ατυχήματα διατάξεις καλύπτουν τρεις περιπτώσεις ατυχημάτων:

- Εκείνα που συμβαίνουν **κατά την εκτέλεση της εργασίας** σαν άμεση συνέπεια αυτής (τραυματισμός του εργαζομένου από μηχάνημα, πτώση κατά την εκτέλεση της εργασίας κλπ).

- Εκείνα που συμβαίνουν **με αφορμή την εργασία**, δηλαδή εκτός του τόπου και του χρόνου εργασίας, με την προϋπόθεση να έχουν έστω και έμμεση σχέση με την εργασία. Έχει κριθεί από τα Δικαστήρια ότι αποτελούν εργατικά ατυχήματα και εκείνα που συμβαίνουν κατά την μετάβαση στην εργασία, ή κατά την ενέργεια μιας πράξης προς το συμφέρον του εργοδότη, ακόμα και χωρίς την εντολή του, ή κατά την διάρκεια της μεσημβρινής διακοπής στον τόπο της εργασίας κατά την προσέλευση ή αναχώρηση και για χρονικό διάστημα μιας ώρας αντίστοιχα.

- Εκείνα που οφείλονται **σε επαγγελματική ασθένεια**. Επαγγελματικές ασθένειες είναι αυτές που οφείλονται στις επιδράσεις των συνθηκών εργασίας, όπως αναλυτικά αναφέρονται στον Κανονισμό Ασθένειας του ΙΚΑ.

Ευρύτερα, όμως, και κάθε επιδείνωση προϋπάρχουσας ασθένειας που συνέβη λόγω εξακολούθησης της αυτής εργασίας αποτελεί επίσης εργατικό ατύχημα.

Εάν την οποιαδήποτε βλάβη την προξένησε ο εργαζόμενος σκόπιμα τότε δεν πρόκειται περί εργατικού ατυχήματος.

Επίσης δεν υφίσταται εργατικό ατύχημα, όταν ο εργαζόμενος βρίσκεται σε συνθήκες άσχετες προς την εργασία του, π.χ. όταν χρησιμοποιεί τον ανελκυστήρα της επιχείρησης για ατομική του εξυπηρέτηση⁶).

«Υγιεινή και Ασφάλεια στην Εργασία. Τρεις λέξεις που πρέπει να σχολιάσουμε.

Ο εργαζόμενος στον τόπο δουλειάς μπορεί να έρθει αντιμέτωπος με φυσικούς, με χημικούς κινδύνους, με κινδύνους από ραδιενεργιακές ακτινοβολίες. Μπορεί ακόμα να αντιμετωπίσει και κινδύνους ψυχολογικούς, κοινωνιολογικούς, οικονομικούς. Πρέπει να ληφθούν τέτοια μέτρα ώστε ο άνθρωπος να μην απειλείται από κανένα από εκείνους τους κινδύνους. Αυτό εννοούμε με τον όρο υγιεινή στην εργασία.

Ο εργαζόμενος δεν πρέπει να κινδυνεύει από καμιά από αυτές τις αρρώστιες ακόμα και όταν αυτές «πρόκειται» να εκδηλωθούν δεκαετίες αργότερα.

Βέβαια ο άνθρωπος ούτε ήταν ούτε κι έπρεπε ποτέ να είναι ικανοποιημένος από τη ύπαρξη και τη διατήρηση μιας άριστης κατάστασης. Μέσα στον τόπο εργασίας ο εργαζόμενος θα πρέπει να προάγει στο υψηλότερο δυνατό σημείο όλες τις ικανότητές του και ιδιότητές του..... Τις γνώσεις του, την ψυχολογία του, την οικονομική του κατάσταση.

Με τον όρο λοιπόν υγιεινή εννοούμε τη διατήρηση και την προαγωγή όλων των ταλέντων του εργαζομένου. Δεν πρέπει να ξεχνάμε πως ο άνθρωπος στην εργασία του «φτιάχνει και φτιάχνοντας φτιάχνεται».

⁶ Εργατικό δίκαιο, Ευθυμιάτου – πουλάκου Αντωνία, σελίδα 162-164.

2°ΚΕΦΑΛΑΙΟ

1.ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Βλέποντας τα ατυχήματα να αυξάνονται χρόνο με το χρόνο και μέρα με τη μέρα, βλέποντας ανθρώπινες ζωές να χάνονται στο <βωμό> της εργασίας, η αρχή της αντίδρασης και της αγανάκτησης από το σύνολο των εργαζομένων για την τότε οριακή κατάσταση, άρχισαν να δημιουργούνται τα πρώτα νομοθετήματα για την προστασία των εργαζομένων .

Διάφοροι νόμοι άρχισαν να ψηφίζονται μετά το 1910 και όλοι τους κωδικοποιήθηκαν και τροποποιήθηκαν με το Β.Δ. του 25-8/ 5.9. 1920. Με το άρθρο 1 αυτού του Β.Δ., ο νομοθέτης απευθύνεται σε όλους τους αυτούς που έχουν την ευθύνη της παραγωγικής διαδικασίας: «στους βιομηχάνους, στους βιοτέχνες, στους εμπόρους και κάθε είδους επιχειρηματίες και εργοδότες ή διευθυντές ή διαχειριστές εταιρικών επιχειρήσεων, ναυπηγείων, χημικών εργαστηρίων, αποθηκών, εργασιών φόρτωσης και εκφόρτωσης, υπαίθριων εργασιών κατασκευής και επισκευής οιωνδήποτε έργων,...., θεάτρων,...., γραφείων δημόσιων και ιδιωτικών⁷». Απευθύνεται λοιπόν σε όλους αυτούς και τους υποχρεώνει όπως: « να διευθετούν και διατηρούν τα εργοστάσια, εργαστήρια,....,τα εργαλεία και εξαρτήματα κατά τρόπον εξασφαλίζοντας Στους εργαζομένους και τους περιοίκους από τους κινδύνους της ζωής, υγείας και σωματικής ακεραιότητας⁸ Ειδικότερα τους υποχρεώνει όπως: 1) να

τηρείται στους τόπους εργασίας η απαιτούμενη από την υγιεινή καθαριότητα, 2) να διατηρείται κατά την ημέρα φυσικός φωτισμός, ..., 4) να μην υπάρχει υγρασία στο δάπεδο, 5) μηχανήματα κάθε είδους, οι τροχοί, οι τροχαλίες και οι μεταδίδοντες κινητήρια δύναμη ιμάντες να είναι εγκαταστημένα και να λειτουργούν με τους καλύτερους δυνατούς όρους οι οποίοι να εξασφαλίζουν στους εργαζομένους από τους κινδύνους της ζωής ή της σωματικής ακεραιότητας, ..., 7) στις υπαίθριες εργασίες να λαμβάνεται κάθε δυνατή πρόνοια, όπως προφυλάσσονται οι εργαζόμενοι από την επίδραση των ηλιακών ακτινών...

Το παραπάνω Β.Δ. με το άρθρο 6 έδινε την εξουσία, όπως με διατάγματα και ειδικούς κανονισμούς ρυθμίζονται οι λεπτομέρειες της εκτέλεσης αυτού και με την εξουσιοδότηση αυτή εκδόθηκαν πολλά διατάγματα που καθόριζαν ειδικότερα και λεπτομερέστερα τις υποχρεώσεις του εργοδότη, σε ορισμένους κλάδους και σε συγκεκριμένα επαγγέλματα.

Το Π.Δ. 13/22.3.1934 «περί υγιεινής και ασφάλειας των εργατών και υπαλλήλων των κάθε φύσης βιομηχανικών και βιοτεχνικών εργοστασίων, εργαστηρίων κ.τ.λ.», αποτελεί την « πρώτη πραγματικά ολοκληρωμένη διάταξη, αυτό που σήμερα θα ονομάζαμε νόμος πλαίσιο. Ήταν ένα νομοθέτημα αρκετά πρωτοποριακό, για την εποχή του και πολλές από τις διατάξεις του παραμένουν σε ισχύ. Περιλαμβάνει τα Π.Δ. 1) 29/29.12.1933 «περί μέτρων υγιεινής και ασφάλειας εργατών και υπαλλήλων εργαζομένων σε φορητές κλίμακες, 2) 447/ 1975 «περί ασφάλειας των απασχολουμένων στις οικοδομικές εργασίες», 3) 2.2.1976 «περί μέτρων υγιεινής και ασφάλειας των απασχολουμένων σε εργασίες συγκολλησεως, κ.τ.λ., κ.τ.λ..

⁷ Δημήτριος Παπαδημητρίου, σελίδα 220.

⁸ Στο ίδιο βιβλίο, στην ίδια σελίδα.

Επίσης με την ίδια εξουσιοδότηση εκδόθηκαν πολλοί ειδικοί κανονισμοί περί υγιεινής και ασφάλειας διαφόρων βιομηχανιών και βιοτεχνιών όπως το Β.Δ. 16-3/15.4.1923 «περί κανονισμού των μέτρων υγιεινής και καθαριότητας των σταφιδαποθηκών», το Β.Δ. της 13-10/6.11.1923 «περί κανονισμού των μέτρων υγιεινής και καθαριότητας των αποθηκών συσκευασίας σάκων». Εκδόθηκαν ειδικοί κανονισμοί και διατάγματα, που αφορούσαν την υγιεινή και την ασφάλεια των εργαστηρίων αλλαντοποίησης, των εργαζομένων στα βυρσοδεψία της χώρας, των εργαζομένων στα τυπογραφεία, των εργαζομένων στις αποθήκες σύκων, κ.τ.λ., κ.τ.λ.. Και δεν πρέπει να μας διαφεύγει ότι οι παραπάνω κλάδοι στην εποχή τους αποτελούσαν σπουδαίους τομείς της τότε εθνικής οικονομίας.

Ο επόμενος σταθμός ήταν ο Ν 1568/1985, Υγιεινή και ασφάλεια των εργαζομένων, που αποτελεί σταθμό στα θέματα υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας. Την ψήφιση αυτού του νόμου ακολουθούν μια σειρά από Π.Δ. τα οποία ανέλυσαν και έλυσαν μια σειρά προβλήματα. Με το άρθρο 37 τούτου του νόμου καταργείται κάθε διάταξη η οποία είναι αντίθετη προς αυτόν⁹.

Στα μέσα της δεκαετίας του 90 η Ελλάδα από πλευράς νομοθετικού πλαισίου ήταν πολύ καλή, καλύτερη από ότι ήταν σε πολλά ευρωπαϊκά κράτη. Όμως, όπως πολύ συχνά λέγεται «στην Ελλάδα νόμοι υπάρχουν αλλά δεν εφαρμόζονται», πως το πρόβλημα δεν είναι να έχεις δίκιο, αλλά να το επιβάλλεις.

Και αυτός είναι ακριβώς ο λόγος που ο Ν. 1648/1985 εισάγει τους παρακάτω νέους θεσμούς¹⁰.

1.) Επιτροπή Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας (Ε.Υ.Α.Ε.)

Με το άρθρο 2 παρ. 1 οι εργαζόμενοι σε επιχειρήσεις που απασχολούν πάνω από πενήντα άτομα έχουν το δικαίωμα για τη σύσταση επιτροπής υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας (Ε.Υ.Α.Ε.) Αυτή αποτελείται από αντιπροσώπους οι οποίοι εκλέγονται από τους εργαζομένους και ο αριθμός των μελών της είναι ανάλογος με τον αριθμό των εργαζομένων.

Αριθμός μελών Ε.Υ.Α.Ε	Αριθμός εργαζομένων στην επιχείρηση
2	από 51 έως 100
3	από 101 έως 300
4	από 301 έως 600
5	από 601 έως 1000
6	από 10001 έως 2000
7	πάνω από 2000

⁹ Στο ίδιο, σελίδα 224.

¹⁰ Εργατικό Δίκαιο, Ληξουριώτης. «Ατομικές Εργασιακές Σχέσεις, σελ. 513-515.

Ενώ οι επιχειρήσεις που απασχολούν από είκοσι μέχρι πενήντα εργάτες εκλέγουν αντιπρόσωπο για την υγιεινή και ασφάλεια της εργασίας¹¹.

Κανένας δε θα μπορούσε να γνωρίζει καλύτερα τα θέματα υγείας και ασφάλειας σε ένα τόπο εργασίας από όσο οι ίδιοι οι εργαζόμενοι και πολύ ορθά ο νομοθέτης εισήγαγε το θεσμό αυτό.

Τα μέλη των Ε.Υ.Α.Ε. εκλέγονται από τη γενική συνέλευση των εργαζομένων με μυστική ψηφοφορία για δυο χρόνια και τόσο αυτά όσο και ο αντιπρόσωπος των εργαζομένων έχουν δικαίωμα πληροφόρησης και είναι όργανα συμβουλευτικά.

Να μερικές από τις αρμοδιότητες της Ε.Υ.Α.Ε.:

- 1) _ Μελετούν τις συνθήκες εργασίας, προτείνουν μέτρα για τη βελτίωσή τους και παρακολουθούν την τήρηση των μέτρων υγιεινής και ασφάλειας.
- 2) _ Συμμετέχουν στη διαμόρφωση της πολιτικής της επιχείρησης για την πρόληψη του επαγγελματικού κινδύνου.
- 3) _ Σε περίπτωση άμεσου και σοβαρού κινδύνου καλούν τον εργοδότη να λάβει τα ενδεικνυόμενα μέτρα, χωρίς να αποκλείεται και η διακοπή λειτουργίας της παραγωγικής διαδικασίας.
- 4) _ Ενημερώνονται από τη διοίκηση για τα στοιχεία των εργατικών ατυχημάτων και επαγγελματικών ασθενειών.
- 5) _ Προτείνουν μέτρα για την αποτροπή επανάληψης σοβαρών εργατικών ατυχημάτων.

- 6) _ Ενημερώνονται για την εισαγωγή νέων παραγωγικών διαδικασιών, μηχανημάτων, εργαλείων και υλικών που μπορεί να επηρεάζουν τις συνθήκες υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας.
- 7) _ Με τη σύμφωνη γνώμη του εργοδότη, τα όργανα αυτά μπορούν να ζητούν τη συνδρομή εμπειρογνομόνων.
- 8) _ Έχουν το δικαίωμα να απευθύνονται στην αρμόδια επιθεώρηση εργασίας, εάν κρίνουν ότι τα ληφθέντα μέτρα και τα διατιθέμενα από τον εργοδότη μέσα δεν αρκούν για να εξασφαλισθεί η ασφάλεια και η υγεία κατά την εργασία¹².

Και επειδή η ανταπόκριση του εργοδότη στις συμβουλές της επιτροπής κατά κανόνα συνεπάγεται αύξηση του κόστους παραγωγής, τα άρθρα 3.9 του Ν. 1568/1985 και 10.4 του π.Δ. 17/1996 προστατεύουν τους εργαζόμενους και τους εκπροσώπους τους από δυσμενείς επιπτώσεις εξ αιτίας των δραστηριοτήτων τους.

Βέβαια, επειδή το ζητούμενο για το νομοθέτη δεν είναι ο πόλεμος ανάμεσα στους εργοδότες και στους εργαζόμενους αλλά η «εργασιακή ειρήνη», «κάθε τρεις μήνες η Ε.Υ.Α.Ε. ή ο αντιπρόσωπος των εργαζομένων συνεδριάζει με τον εργοδότη ή με αντιπρόσωπό του για τη διευθέτηση των θεμάτων που προκύπτουν. Ο δε εργοδότης θα πρέπει να ενημερώνει πλήρως τους αντιπροσώπους των εργαζομένων και να τους διευκολύνει στο έργο τους, διότι αυτό επιτάσσει το συμφέρον και των δυο πλευρών.

¹¹ Πηνελόπη Αγαλοπούλου, Εισαγωγή στο εργατικό Δίκαιο, β' έκδοση, σελ. 41-42.

¹² Ελληνικό Ινστιτούτο Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας. Κείμενο Θανάσης Σαμαράς, Αθήνα, 2001.

2) ΓΕ και ΤΑ

Ευχή της κάθε κοινωνίας είναι η εξάλειψη ή τουλάχιστον η ελαχιστοποίηση των εργατικών ατυχημάτων και αυτό ακριβώς επιδιώκει και η ελληνική νομοθεσία σχετικά με την υγιεινή και ασφάλεια στην εργασία. Πέρα λοιπόν από την Ε.Υ.Α.Ε. για την οποία μιλήσαμε παραπάνω, σύμφωνα με το Ν. 1648/1985, άρθρο 4 παρ. 1 στις επιχειρήσεις που απασχολούν πάνω από πενήντα άτομα, ο εργοδότης έχει την υποχρέωση να χρησιμοποιήσει γιατρό εργασίας (ΓΕ) και τεχνικό ασφαλείας (ΤΑ).

Τόσο ο ΓΕ όσο και ο ΤΑ έχουν μόνο συμβουλευτικές αρμοδιότητες και ορίζονται από τα άρθρα 6 και 9. Την αποκλειστική ευθύνη για την υγιεινή και ασφάλεια της εργασίας την έχει ο εργοδότης. «Ο ΓΕ και ο ΤΑ είναι θεσμοί που εισήχθησαν με στόχο να ωθήσουν τους εργοδότες στο να αναζητήσουν εξειδικευμένες γνώσεις και συμβουλές πάνω στα αντίστοιχα αντικείμενα» .

Ο ΓΑ και ο ΤΕ μπορεί να κατέχουν μόνιμη εργασιακή θέση στην επιχείρηση, να είναι μισθωτοί, ή να είναι εξωτερικοί συνεργάτες, ελεύθεροι επαγγελματίες. Και για τους δυο τους η νομοθεσία προβλέπει την ηθική ανεξαρτησία τους απέναντι στον εργοδότη κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους και σε περίπτωση απόλυσής τους από την επιχείρηση αυτή δεν επιτρέπεται να έχει καμιά σχέση με την εκτέλεση των καθηκόντων τους. Και οι δυο τους συμμετέχουν στις κοινές συνεδριάσεις της Ε.Υ.Α.Ε με τον εργοδότη, για τις οποίες μιλήσαμε παραπάνω και έχουν την υποχρέωση να ενημερώνουν και

τους δυο για τα διάφορα προβλήματα που σχετίζονται με την υγιεινή και ασφάλεια της παραγωγικής διαδικασίας¹³.

2.1) Ο ΓΙΑΤΡΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Η ειδικότητα Ιατρού Εργασίας παρέχεται από κάποιες ιατρικές σχολές σαν αυτοτελή ειδικότητα, αλλά οι ιατρικές σχολές στην Ελλάδα δεν παρέχουν τίτλους σπουδών με αυτή την ειδικότητα.

Ποία είναι τα προσόντα του "γιατρού εργασίας";

Τα προσόντα του "γιατρού εργασίας" περιγράφονται στο άρθρο 8 του Ν.1568/85. Ο γιατρός εργασίας πρέπει να διαθέτει εκτός από την άδεια άσκησης ιατρικού επαγγέλματος και την ειδικότητα της ιατρικής της εργασίας. Μέχρι την καθιέρωση της ειδικότητας της ιατρικής της εργασίας και την απόκτηση της ειδικότητας από ικανό αριθμό γιατρών, μπορούν να ασκούν το αντικείμενο αυτό, στο επίπεδο της επιχείρησης οι παρακάτω:

- α)** οι κάτοχοι τίτλου ή πτυχίου ειδικότητας ιατρικής της εργασίας της αλλοδαπής.
- β)** οι γιατροί που έχουν την ειδικότητα της παθολογίας, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις και έχουν παρακολουθήσει ειδικό σεμινάριο ιατρικής της εργασίας, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 13 ή διαθέτουν διετή τουλάχιστον εμπειρία σε επιχείρηση.
- γ)** όσοι έχουν ασκήσει καθήκοντα γιατρού εργασίας στο υπουργείο εργασίας για πέντε χρόνια τουλάχιστον και μετά την παραίτηση τους από την υπηρεσία. Σε περίπτωση που δεν υπάρχει γιατρός με την παραπάνω ειδικότητα είναι δυνατό να προσληφθεί γιατρός οποιασδήποτε ειδικότητας (όχι όμως γιατρός χωρίς ειδικότητα).

¹³ Κ. Δελημπασης, copyright 2001-2002.

Καθήκοντα Ιατρού Εργασίας

Τα καθήκοντα του "γιατρού εργασίας" περιγράφονται στα άρθρα 9 & 10 του Ν.1568/85 και στο Π.Δ.17/96. Οι αρμοδιότητες αυτές είναι συμβουλευτικές προς τον εργοδότη ενώ επίσης ο γιατρός εργασίας έχει την υποχρέωση επίβλεψης της υγείας των εργαζομένων. **Συγκεκριμένα:**

1. Ο γιατρός εργασίας παρέχει υποδείξεις & συμβουλές στον εργοδότη, στους εργαζόμενους και στους εκπροσώπους τους, γραπτά ή προφορικά, σχετικά με τα μέτρα που πρέπει να λαμβάνονται για τη σωματική και ψυχική υγεία των εργαζομένων. Τις γραπτές υποδείξεις ο γιατρός εργασίας καταχωρεί στο ειδικό βιβλίο του άρθρου 6 του νόμου αυτού. Ο εργοδότης λαμβάνει γνώση ενυπογράφως των υποδείξεων που καταχωρούνται σ αυτό το βιβλίο.

2. Ειδικότερα ο γιατρός εργασίας συμβουλεύει σε θέματα:

- α)** σχεδιασμού προγραμματισμού, τροποποίησης της παραγωγικής διαδικασίας, κατασκευής και συντήρησης εγκαταστάσεων, σύμφωνα με τους κανόνες υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας.
- β)** λήψης μέτρων προστασίας, κατά την εισαγωγή και χρήση υλών και προμήθειας μέσων εξοπλισμού.
- γ)** φυσιολογίας και ψυχολογίας της εργασίας εργονομίας και υγιεινής της εργασίας, της διευθέτησης και διαμόρφωσης των θέσεων και του περιβάλλοντος της εργασίας και της οργάνωσης της παραγωγικής διαδικασίας.
- δ)** οργάνωσης υπηρεσίας παροχής πρώτων βοηθειών.

ε) αρχικής τοποθέτησης και αλλαγής θέσης εργασίας για λόγους υγείας, προσωρινά ή μόνιμα καθώς και ένταξης ή επανένταξης μειονεκτούντων ατόμων στην παραγωγική διαδικασία, ακόμη και με υπόδειξη αναμόρφωσης της θέσης εργασίας και

στ) δεν επιτρέπεται ο γιατρός εργασίας να χρησιμοποιείται για να επαληθεύει το δικαιολογημένο ή μη λόγω νόσου, απουσίας εργαζομένου.

3. Για την επίβλεψη της υγείας των εργαζομένων ο γιατρός εργασίας έχει υποχρέωση:

I. Να προβαίνει σε ιατρικό έλεγχο των εργαζομένων σε σχέση με τη θέση εργασίας τους, μετά την πρόληψή τους ή την αλλαγή θέσης εργασίας, καθώς και σε περιοδικό ιατρικό έλεγχο κατά την κρίση του επιθεωρητή εργασίας ύστερα από αίτημα της επιτροπής υγιεινής και ασφάλειας των εργαζομένων, όταν τούτο δεν ορίζεται από το νόμο. Μεριμνά για τη διενέργεια ιατρικών εξετάσεων και μετρήσεων παραγόντων του εργασιακού περιβάλλοντος σε εφαρμογή των διατάξεων που ισχύουν κάθε φορά. Εκτιμά την καταλληλότητα των εργαζομένων για τη συγκεκριμένη εργασία, αξιολογεί και καταχωρεί τα αποτελέσματα των εξετάσεων, εκδίδει βεβαίωση των παραπάνω εκτιμήσεων και τη κοινοποιεί στον εργοδότη. Το περιεχόμενο της βεβαίωσης πρέπει να εξασφαλίζει το ιατρικό απόρρητο υπέρ του εργαζόμενου και μπορεί να ελεγχθεί από τους υγειονομικούς επιθεωρητές του Υπουργείου Εργασίας για την κατοχύρωση του εργαζόμενου και του εργοδότη.

II. Επιβλέπει την εφαρμογή των μέτρων προστασίας της υγείας των εργαζομένων και πρόληψης των ατυχημάτων. Για το σκοπό αυτό.

α) επιθεωρεί τακτικά θέσεις εργασίας και αναφέρει οποιαδήποτε παράλειψη, προτείνει μέτρα αντιμετώπισης των παραλείψεων και επιβλέπει την εφαρμογή τους.

β) επεξηγεί την αναγκαιότητα της σωστής χρήσης των ατομικών μέτρων προστασίας.

γ) ερευνά τις αιτίες των ασθενειών που οφείλονται στην εργασία, αναλύει και αξιολογεί τα αποτελέσματα των ερευνών και προτείνει μέτρα για την πρόληψη των ασθενειών αυτών.

δ) επιβλέπει τη συμμόρφωση των εργαζομένων στους κανόνες υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας, ενημερώνει τους εργαζόμενους για τους κινδύνους που προέρχονται από την εργασία τους, καθώς και για τους τρόπους πρόληψής τους.

ε) παρέχει επείγουσα θεραπεία σε περίπτωση ατυχήματος ή αιφνίδιας νόσου. Εκτελεί προγράμματα εμβολιασμού των εργαζομένων με εντολή της αρμόδιας διεύθυνσης υγιεινής της νομαρχίας, όπου εδρεύει η επιχείρηση.

III. Ο γιατρός εργασίας έχει υποχρέωση να τηρεί το ιατρικό και επιχειρησιακό απόρρητο.

IV. Ο γιατρός εργασίας αναγγέλλει μέσω της επιχείρησης στην επιθεώρηση εργασίας ασθένειες των εργαζομένων που οφείλονται στην εργασία.

V. Ο γιατρός πρέπει να ενημερώνεται από τον εργοδότη και τους εργαζόμενους για οποιοδήποτε παράγοντα στο χώρο εργασίας που έχει επίπτωση στην υγεία.

VI. Η επίβλεψη της υγείας των εργαζομένων δεν μπορεί να συνεπάγεται οικονομική επιβάρυνση για αυτούς και πρέπει να γίνεται κατά τη διάρκεια των ωρών εργασίας τους.

VII. Ο γιατρός εργασίας έχει κατά την άσκηση του έργου του ηθική ανεξαρτησία απέναντι στον εργοδότη και στους εργαζόμενους. Τυχόν

διαφωνία του με τον εργοδότη, για θέματα της αρμοδιότητάς του, δεν μπορεί να αποτελέσει λόγο καταγγελίας της σύμβασής του. Σε κάθε περίπτωση η απόλυση γιατρού εργασίας πρέπει να είναι αιτιολογημένη¹⁴.

2.2) ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

ο ΤΑ παρέχει στον εργοδότη, στους εργαζόμενους και στους εκπροσώπους τους υποδείξεις και συμβουλές, γραπτά και προφορικά, σε θέματα σχετικά με την υγιεινή και την ασφάλεια της εργασίας και την πρόληψη εργατικών ατυχημάτων.

Δεν υπάρχει θεσμοθετημένη ειδικότητα Τεχνικού Ασφαλείας από τις σχολές. Η ειδικότητα και τα προσόντα που πρέπει να έχει κάποιος, για να ασχοληθεί με αυτά τα θέματα ορίζονται από Π.Δ.294/1988.

Α. Σε όλες τις επιχειρήσεις που ανήκουν στην κατηγορία Α και σε αυτές που στην κατηγορία Β και απασχολούν πάνω από 650 εργαζόμενους :

1. Κάτοχοι πτυχίου πολυτεχνείου ή πολυτεχνικής σχολής Α.Ε.Ι.
2. Κάτοχοι πτυχίου πανεπιστημιακής σχολής, που το αντικείμενο σπουδών έχει σχέση με τις εγκαταστάσεις και την παραγωγική διαδικασία της επιχείρησης.

Β. Σε επιχειρήσεις που ανήκουν στην κατηγορία Γ' και σε αυτές που ανήκουν στην κατηγορία Β' και απασχολούν κάτω από 650 εργαζομένους.

Καθήκοντα Τεχνικού Ασφαλείας

Ο Τεχνικός Ασφαλείας έχει ως καθήκον να συμβουλεύει την επιχείρηση σε θέματα σχετικά με την υγιεινή και ασφάλεια της εργασίας και να επιβλέπει τις συνθήκες εργασίας σε αυτή. Γενικότερα πρέπει να συμβουλεύει σε θέματα:

¹⁴ **Ευθυμιάτου -Πουλάκου Αντωνία.<< Εργατικό Δίκαιο>>.σελ:191-194.**

- σχεδιασμού, προγραμματισμού, κατασκευής και συντήρησης των εγκαταστάσεων
- εισαγωγής νέων παραγωγικών διαδικασιών
- προμήθειας μέσων και εξοπλισμού
- επιλογής και ελέγχου της αποτελεσματικότητας των ατομικών μέσων προστασίας , καθώς και
- διαμόρφωσης και διευθέτησης των θέσεων και του περιβάλλοντος εργασίας και γενικά οργάνωσης της παραγωγικής διαδικασίας, ελέγχει την ασφάλεια
- των εγκαταστάσεων και των τεχνικών μέσων, πριν από τη λειτουργία τους, καθώς και
- των παραγωγικών διαδικασιών και μεθόδων εργασίας πριν από την εφαρμογή τους.

επιβλέπει την εφαρμογή των μέτρων

- υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας και πρόληψης των ατυχημάτων , ενημερώνει
- σχετικά τους αρμόδιους προϊσταμένους των τμημάτων ή τη διεύθυνση της επιχείρησης

Ειδικότερα πρέπει να:

- επιθεωρεί τακτικά τις θέσεις εργασίας από πλευράς υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας, αναφέρει στον εργοδότη οποιαδήποτε παράλειψη των μέτρων υγιεινής και ασφάλειας προκύπτει από τις

επιθεωρήσεις, επεξεργάζεται και προτείνει μέτρα αντιμετώπισης της παράλειψης που εντοπίστηκε και επιβλέπει την εφαρμογή των μέτρων αυτών.

- επιβλέπει την ορθή χρήση των ατομικών μέσων προστασίας
- ερευνά τα αίτια των εργατικών ατυχημάτων, αναλύει και αξιολογεί τα αποτελέσματα των ερευνών του και προτείνει μέτρα για την αποτροπή παρόμοιων ατυχημάτων στο μέλλον.
- εποπτεύει την εκτέλεση ασκήσεων πυρασφάλειας και συναγερμού για τη διαπίστωση ετοιμότητας προς την αντιμετώπιση ατυχημάτων.
- μεριμνά ώστε οι εργαζόμενοι στην επιχείρηση να τηρούν τους κανόνες υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας και τους ενημερώνει και καθοδηγεί για την αποτροπή του επαγγελματικού κινδύνου που συνεπάγεται η εργασία τους
- συμμετέχει στην κατάρτιση και εφαρμογή των προγραμμάτων εκπαίδευσης των εργαζομένων σε θέματα υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας.
- συνεργάζεται με το γιατρό εργασίας, με την Επιτροπή Υγιεινής και Ασφαλείας της Εργασίας ή τον αντιπρόσωπο των εργαζομένων πραγματοποιώντας κοινούς ελέγχους των χώρων εργασίας μαζί τους.
- ενημερώνει την Επιτροπή Υγιεινής και Ασφαλείας της Εργασίας ή τον αντιπρόσωπο των εργαζομένων για κάθε σημαντικό ζήτημα ασφάλειας της εργασίας στην επιχείρηση και τους παρέχει συμβουλές σε θέματα ασφάλειας της εργασίας.
- καταχωρεί τις υποδείξεις του στο ειδικό θεωρημένο βιβλίο της επιχείρησης
- τηρεί το επιχειρησιακό απόρρητο¹⁵.

¹⁵ Στο ίδιο.

ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΕΡΓΟΔΟΤΗ ΠΡΟΣ ΤΕΧΝΙΚΟ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΓΙΑΤΡΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Ένα από τα σημαντικότερα θέματα που ρυθμίζουν οι παραπάνω νόμοι σχετικά με τον Τεχνικό Ασφάλειας και το Γιατρό Εργασίας είναι και ο καθορισμός των εργοδοτικών υποχρεώσεων απέναντι στους προαναφερθέντες, μετά την ανάληψη των καθηκόντων τους. Κι αυτό, διότι ο ρόλος και των δύο είναι κεφαλαιώδους σημασίας, αφού με την εμπειρία και το έργο τους εξασφαλίζουν όλα τα εχέγγυα για την αποτελεσματική προστασία της υγείας και της ασφάλειας των εργαζομένων σε μία επιχείρηση. Για να το επιτύχουν, όμως, αυτό απαιτείται η άρτια συνεργασία τους με τον εργοδότη και η αρωγή του τελευταίου στην

πολύ σημαντική αυτή αποστολή που επιτελούν. Σ' αυτό το σημείο, λοιπόν, όπως προαναφέρθηκε, παρεμβαίνουν οι νόμοι καθορίζοντας τις εργοδοτικές υπο-

χρεώσεις απέναντι στον Τεχνικό Ασφάλειας και το Γιατρό Εργασίας με σκοπό την άρτια άσκηση των πολύ σημαντικών καθηκόντων τους. Οι εν λόγω υποχρεώσεις είναι, εν συντομία, οι ακόλουθες:

- Διάθεση προς αυτούς του αναγκαίου βοηθητικού προσωπικού, των χώρων, των εγκαταστάσεων και συσκευών και γενικά όλων των αναγκαίων μέσων για την

αποτελεσματικότερη άσκηση του έργου τους. Το κόστος όλων αυτών των παροχών βαραίνει αποκλειστικά τον εργοδότη (άρθρο 4 § 5 του Ν. 1568/85).

- Η διευκόλυνσή τους στην παρακολούθηση μαθημάτων εκπαίδευσης και επιμόρφωσης για θέματα υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας (άρθρο 4 § 6 του Ν.1568/85). Ο χρόνος αυτός θεωρείται χρόνος εργασίας για κάθε συνέπεια από τη σχέση εργασίας και για την αμοιβή τους και δεν μπορεί να συμψηφιστεί με την κανονική ετήσια άδειά τους (άρθρο 13 § 4 του Ν.1568/85 και άρθρο 6 § 4 του Π.Δ. 17/96).
- Η γνωστοποίηση και σ' αυτούς των θεμάτων που επιθυμεί ο εργοδότης να συζητηθούν στην κοινή σύσκεψη του τελευταίου με την Επιτροπή Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας(Ε.Υ.Α.Ε.) της επιχείρησης, τρεις (3) τουλάχιστον εργάσιμες μέρες πριν από την πραγματοποίησή της (άρθρο 2 § β' εδ.2 του Ν.1568/85).
- Η υποχρέωση του εργοδότη να λαμβάνει γνώση ενυπόγραφα των υποδείξεών τους, οι οποίες καταχωρούνται στο ειδικό βιβλίο της επιχείρησης (άρθρο 6 § 1 του Ν. 1568/85).
- Η ενημέρωσή τους από τον εργοδότη για όλους τους παράγοντες που έχουν ή μπορεί να έχουν επιπτώσεις στην ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων, (άρθρο 10 § 5 του Ν.1568/85 και άρθρο 4 § 6 του Π.Δ. 17/96) και τέλος
- Η πληροφόρησή τους από τον εργοδότη για τις δραστηριότητες προστασίας και πρόληψης της επιχείρησης, καθώς και για τους διενεργούμενους ελέγχους των συνθηκών υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας από τις αρμόδιες Επιθεωρήσεις Εργασίας (άρθρο 11 § 3 εδ. γ' του Π.Δ. 17/96).

3. ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ (Κυρίως για τα τεχνικά έργα)

Ο **Συντονιστής Ασφάλειας & Υγείας της Εργασίας** προβλέπεται από το ΠΔ 305/1996 και **ορίζεται από τον ανάδοχο του έργου** ή αν δεν υπάρχει αυτός από τον **κύριο του έργου**. Είναι **επιφορτισμένος με τον συντονισμό των δραστηριοτήτων όλων των παραγόντων που εμπλέκονται στο έργο**, με σκοπό την ενσωμάτωση της Ασφάλειας και Υγείας σε όλο το φάσμα των δραστηριοτήτων που αφορούν την μελέτη, την κατασκευή και την χρήση του έργου.

Η νομοθεσία προβλέπει Συντονιστή κατά την εκπόνηση της μελέτης του έργου και κατά την εκτέλεση του έργου.

Ο Συντονιστής στο στάδιο της εκπόνησης της μελέτης:

- Είναι υπεύθυνος για την κατάρτιση του Σχεδίου και του Φακέλου ασφάλειας και υγείας της εργασίας.
- Ενσωματώνει τις γενικές αρχές πρόληψης των κινδύνων κατά την εργασία σε όλες τις αρχιτεκτονικές, τεχνικές και οργανωτικές επιλογές της μελέτης, προκειμένου η αλληλεπίδραση των διαφόρων εργασιών στην ταυτόχρονη ή διαδοχική διεξαγωγή τους να μην εγκυμονεί κινδύνους για τους εργαζόμενους.

Ο Συντονιστής στο στάδιο της εκτέλεσης του έργου:

- Αναπροσαρμόζει το Σχέδιο και τον Φάκελο Ασφάλειας και Υγείας.
- Συμβάλλει στην διαμόρφωση και προγραμματισμό των οργανωτικών και τεχνικών επιλογών των εργασιών, προκειμένου να προλαμβάνονται οι κίνδυνοι τόσο για τους απασχολούμενους στο έργο, όσο και για όσους επηρεάζονται από αυτό (περίοικοι, διερχόμενοι, κλπ.).
- Συντονίζει με τον Τεχνικό Ασφαλείας και τον Γιατρό Εργασίας, την συνεργασία μεταξύ εργολάβων, υπερεργολάβων και αυτοαπασχολούμενων για την διασφάλιση της προστασίας των εργαζομένων. **Τα ονόματα των**

Συντονιστών Ασφάλειας και Υγείας της Εργασίας γνωστοποιούνται στην Επιθεώρηση Εργασίας πριν από την έναρξη των εργασιών.

4.ΓΕΝΙΚΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΕΡΓΟΔΟΤΩΝ

(Όπως αυτές προκύπτουν από το **Ν. 1568/85** και το **ΠΔ 17/96**)

Οι υποχρεώσεις των εργοδοτών και των εργαζομένων σχετικά με τη Υγιεινή και Ασφάλεια κατά την εργασία καθορίζονται από τη Νομοθεσία. Για την παράβαση των διατάξεων της εργατικής νομοθεσίας, προβλέπονται ποινικές και διοικητικές κυρώσεις. Παράλληλα υπάρχουν και αστικές ευθύνες των εργοδοτών, στις περιπτώσεις που δεν λαμβάνουν μέτρα για την ασφάλεια και υγεία των εργαζομένων.

Υποχρεώσεις του Εργοδότη

Ο εργοδότης έχει υποχρέωση:

1. Να λαμβάνει κάθε μέτρο που απαιτείται, ώστε να εξασφαλίζονται οι εργαζόμενοι και οι τρίτοι από κάθε κίνδυνο, που μπορεί να απειλήσει την υγεία και τη σωματική τους ακεραιότητα.
2. Να φροντίζει ώστε να προσαρμόζονται τα μέτρα της προηγούμενης παραγράφου, ανάλογα με τις μεταβολές που πιθανόν να υπάρχουν και να επιδιώκει τη βελτίωση των υπαρχόντων καταστάσεων.
3. Να εφαρμόζει κάθε υπόδειξη των Τεχνικών και Υγειονομικών Επιθεωρητών Εργασίας και γενικά να διευκολύνει το έργο τους μέσα στην επιχείρηση.
4. Να επιβλέπει την ορθή εφαρμογή των μέτρων Υγιεινής και Ασφάλειας της εργασίας στην επιχείρηση.
5. Να λαμβάνει κατά προτεραιότητα μέτρα συλλογικής προστασίας των εργαζομένων, έναντι των ατομικών μέσων προστασίας.
6. Να γνωστοποιεί στους εργαζόμενους τον επαγγελματικό κίνδυνο από την εργασία τους.
7. Να ενθαρρύνει και να διευκολύνει την εκπαίδευση και την κατάρτιση των εργαζομένων σε θέματα Υγιεινής & Ασφάλειας της εργασίας.
8. Να ενημερώνει τους εργαζόμενους για τη νομοθεσία που ισχύει, σχετικά με την Υγιεινή και Ασφάλεια της εργασίας.
9. Να εξασφαλίζει τη συντήρηση και την παρακολούθηση της ασφαλούς λειτουργίας των μέσων και των εγκαταστάσεων.
10. Να καταρτίζει πρόγραμμα προληπτικής δράσης και βελτίωσης των συνθηκών εργασίας στην επιχείρηση.
11. Να τηρεί ειδικό βιβλίο ατυχημάτων.
12. Να λαμβάνει μέτρα για τις εγκαταστάσεις Α΄ βοηθειών, πυρασφάλειας, την εκκένωση του χώρου, σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης.
13. Να εφαρμόζει μέτρα για την ασφάλεια της εργασίας, ακολουθώντας τις παρακάτω αρχές: την αποφυγή των κινδύνων, την εκτίμηση των κινδύνων που δεν μπορούν να αποφευχθούν, την καταπολέμηση των κινδύνων στην πηγή τους, την αντικατάσταση του επικίνδυνου από κάτι

άλλο μη επικίνδυνο ή λιγότερο επικίνδυνο, τον προγραμματισμό της πρόληψης σε συνδυασμό με την οργάνωση της εργασίας, των συνθηκών εργασίας, των εργασιακών σχέσεων και του περιβάλλοντος εργασίας, της προσαρμογής στις τεχνικές εξελίξεις, της προσαρμογής της εργασίας στον άνθρωπο και της παροχής καταλλήλων οδηγιών στους εργαζόμενους.

14. Να εκτιμά τους κινδύνους για την Ασφάλεια και την Υγεία των εργαζομένων, μεταξύ άλλων κατά την επιλογή των εξοπλισμών εργασίας, των χημικών και βιολογικών παραγόντων ή παρασκευασμάτων, κατά τη διαρρύθμιση των χώρων εργασίας.

Η εκτίμηση των επαγγελματικών κινδύνων (ΜΕΕΚ) πρέπει να είναι γραπτή και μπορεί να γίνει από τον Τεχνικό Ασφάλειας, τον Ιατρό Εργασίας, τις Εσωτερικές Υπηρεσίες Προστασίας και Πρόληψης, τις Εξωτερικές Υπηρεσίες Προστασίας και Πρόληψης και όποιο άλλο φυσικό ή νομικό πρόσωπο, έχει τις γνώσεις και την εμπειρία.

Μετά από την εκτίμηση του κινδύνου, ο εργοδότης οφείλει να:

1. παίρνει μέτρα τα οποία εξασφαλίζουν τη βελτίωση του επιπέδου προστασίας της Ασφάλειας και της Υγείας των εργαζομένων.
2. παίρνει μέτρα τα οποία ενσωματώνονται στο σύνολο των δραστηριοτήτων της επιχείρησης και σε όλα τα επίπεδα της ιεραρχίας.
3. μεριμνά ώστε να έχουν πρόσβαση σε ζώνες σοβαρού και ειδικού κινδύνου μόνο οι εργαζόμενοι που έχουν πάρει κατάλληλες οδηγίες.
4. διαβουλεύεται με τους εργαζόμενους, για τις συνέπειες που μπορεί να έχει στο περιβάλλον εργασίας η εισαγωγή νέων τεχνολογιών κ.λπ.

Οι υποχρεώσεις του Τεχνικού Ασφαλείας & Ιατρού Εργασίας και των εκπροσώπων των εργαζομένων, δεν θίγουν την αρχή της ευθύνης του εργοδότη.

ΕΓΓΡΑΦΑ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΤΗΡΕΙ Η ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ

- Βιβλίο παρατηρήσεων και υποδείξεων του Τεχνικού Ασφαλείας και Ιατρού Εργασίας θεωρημένο από τις υπηρεσίες της Επιθεώρησης Εργασίας
- Γραπτή εκτίμηση των επαγγελματικών κινδύνων
- Το βιβλίο των Ατυχημάτων
- Βιβλίο καταχώρησης των μετρήσεων και των αποτελεσμάτων ελέγχου του εργασιακού περιβάλλοντος
- Κατάλογος των εργατικών ατυχημάτων, που είχαν ως συνέπεια την απουσία του εργαζομένου από την εργασία του μεγαλύτερη των τριών ημερών
- Ειδικό βιβλίο ελέγχου και συντήρησης των συστημάτων ασφαλείας για την πρόληψη και την άρση του επαγγελματικού κινδύνου
- Ατομικό Βιβλιάριο του Επαγγελματικού Κινδύνου για κάθε εργαζόμενο

ΣΕ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΜΗ ΤΗΡΗΣΗΣ ΤΩΝ ΠΑΡΑΠΑΝΩ ΕΧΟΥΜΕ:

Α) Ποινικές κυρώσεις

Κάθε εργοδότης, κατασκευαστής ή παρασκευαστής, εισαγωγέας ή προμηθευτής, που παραβαίνει από πρόθεση, τις διατάξεις της εργατικής

νομοθεσία για την Υγιεινή και Ασφάλεια της Εργασίας, τιμωρείται σύμφωνα με το άρθρο 25 του Ν. 2224/94, με φυλάκιση ή με χρηματική ποινή τουλάχιστον 293 Ευρώ ή και τις δύο αυτές ποινές.

Σε περίπτωση παράβασης των διατάξεων από αμέλεια, οι παραπάνω παραβάτες τιμωρούνται με φυλάκιση μέχρις 1 έτους ή με χρηματική ποινή.

Η εκδίκαση γίνεται με απευθείας κλήση.

Β) Διοικητικές κυρώσεις

Σε κάθε εργοδότη, κατασκευαστή ή παρασκευαστή, εισαγωγέα ή προμηθευτή, που παραβαίνει τις διατάξεις και ρυθμίσεις της εργατικής νομοθεσίας για την Υγιεινή και Ασφάλεια της Εργασίας, ανεξάρτητα από τις ποινικές κυρώσεις, επιβάλλεται με αιτιολογημένη πράξη του Επιθ/τή Εργασίας που έκανε την διαπίστωση:

1. Πρόστιμο για κάθε μία παράβαση, από 146 μέχρι 8804 ΕΥΡΩ.
2. Προσωρινή διακοπή της λειτουργίας, μέχρι 6 ημερών, κάποιας παραγωγικής διαδικασίας ή τμήματος ή τμημάτων ή του συνόλου της επιχείρησης.

Η επιβολή των παραπάνω γίνεται, αφού προηγηθεί πρόσκληση στον εργοδότη για παροχή εξηγήσεων, σύμφωνα με το άρθρο 24 του Ν. 2224/94:

- ✚ Ο Υπουργός Εργασίας μπορεί μετά από αιτιολογημένη εισήγηση του αρμόδιου Επιθ/τή Εργασίας, να επιβάλλει προσωρινή διακοπή της λειτουργίας, για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των 6 ημερών, κάποιας παραγωγικής διαδικασίας ή τμήματος ή τμημάτων ή του συνόλου της επιχείρησης ή οριστική διακοπή των παραπάνω¹⁶

¹⁶.(ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. (2003) 'Θέματα Υγείας και Ασφάλειας της εργασίας για επιχειρήσεις γ' κατηγορία', Αθήνα, Εκδόσεις ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε.

Αντιμετώπιση – αναφορά εργατικών ατυχημάτων

Σύμφωνα με την Ελληνική Νομοθεσία, τα εργατικά ατυχήματα πρέπει να αναφέρονται στις αρμόδιες Αρχές (Αστυνομία, Λιμενικές Αρχές, Υπηρεσίες Υπουργείου Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας) μέσα σε 24 ώρες σύμφωνα με το υπόδειγμα που παρουσιάζεται στο παράρτημα, με την υπόμνηση ότι τα στοιχεία στην περιοχή του ατυχήματος, όσον αφορά τα θανατηφόρα και σοβαρά ατυχήματα πρέπει να παραμείνουν αναλλοίωτα για τη διευκόλυνση του διερευνητικού ρόλου των αρχών. Εάν ο εργοδότης δεν δηλώσει το εργατικό ατύχημα, τότε υποπίπτει στις κυρώσεις για παράβαση των διατάξεων του άρθρου 8 του Π.Δ. 17/96 (ΦΕΚ 11/Α/18.1.1996) για τα «Μέτρα για την βελτίωση της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων κατά την εργασία σε συμμόρφωση με τις οδηγίες 89/391/ΕΟΚ και 91/383/ΕΟΚ».

Όταν δηλώνεται στις Αρχές ένα εργατικό ατύχημα, για την διευκόλυνση της διερεύνησής τους, αναφέρονται τα πλήρη στοιχεία της επιχείρησης, (επωνυμία, διεύθυνση, τηλέφωνα, αρμόδιος επικοινωνίας), τα πλήρη στοιχεία του παθόντος, (ονοματεπώνυμο, έτος γέννησης, διεύθυνση, υπηκοότητα, τηλέφωνα επικοινωνίας, προϋπηρεσία, ειδικότητα, εκπαίδευση σε θέματα Υγιεινής και Ασφάλειας της εργασίας) και τα πλήρη στοιχεία ατυχήματος (ημερομηνία, τόπος, εργασίας κατά τη στιγμή του ατυχήματος, σύντομη

περιγραφή, πρώτες εκτιμήσεις, περιγραφή βλαβών παθόντος, αυτόπτες μάρτυρες).

Όταν ένα εργατικό ατύχημα δηλωθεί στις αρχές αστυνομικές ή λιμενικές, τότε αρχίζει η διαδικασία της προανάκρισης με ένορκες καταθέσεις του παθόντα (εάν και όποτε είναι αυτοκαταστεί δυνατόν) των τυχόν μαρτύρων και των υπευθύνων της επιχείρησης. Οι υπηρεσίες του Υπουργείου Απασχόλησης δηλ. το Σώμα Επιθεώρησης Εργασίας, τηρούν ειδικά βιβλία καταχώρησης των εργατικών ατυχημάτων. Κάθε ατύχημα, ανάλογα με την σοβαρότητα του αξιολογείται από έναν ή περισσότερους Τεχνικούς Επιθεωρητές, οι οποίοι αναλαμβάνουν την έρευνα των αιτιών και την σύνταξη σχετικής έκθεσης έρευνας ή αυτοψίας.

Η έκθεση αυτή αποτελεί ουσιαστικό στοιχείο του προανακριτικού υλικού και εν γένει της δικογραφίας η οποία σχηματίζεται.

Σύμφωνα με τη δικογραφία αποδίδονται οι ευθύνες και αρμόδια για την τελική κρίση είναι τα ποινικά δικαστήρια. Ο παθών είναι δυνατόν να προσφύγει και για τη διεκδίκηση αστικής αποζημίωσης.

Η ταξινόμηση των εργατικών ατυχημάτων γίνεται σύμφωνα με τον τύπο του ατυχήματος, τον υλικό παράγοντα πρόκλησης του ατυχήματος, την φύση της βλάβης, το μέρος του σώματος που βλάφτηκε και τις αιτίες των ατυχημάτων¹⁷.

¹⁷(Ηλίας Τσαμόπουλος-Τεχνικός Ασφαλείας,Σύμβουλος Επιχειρήσεων.
ΕΛ.Ι.Ν.Υ.Α.Ε 2003-αρθ.2.ΠΔ. 294/88).

+Έντυπο που συμπληρώνεται σε περίπτωση Εργατικού ατυχήματος

(ΣΧΕΔΙΟ ΕΝΤΥΠΟΥ)

ΑΝΑΓΓΕΛΙΑ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΑΤΥΧΗΜΑΤΟΣ

(εντός 24 ωρών, άρθρο 8 του Π.Δ/τος 17/18-1-96)

ΠΡΟΣ: ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΕΠΕΚ .....

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ: (ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΗ ΑΡΧΗ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΤΟΠΟΥ ΑΤΥΧΗΜΑΤΟΣ)

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΡΓΟΔΟΤΗ

ΕΠΩΝΥΜΙΑ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ: .....

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ: .....

.....

ΤΗΛΕΦΩΝΟ: .....

.....

ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ: ΑΝΔΡΕΣ..... /

ΓΥΝΑΙΚΕΣ.....

ΤΕΧΝΙΚΟΣ

ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ: .....

ΓΙΑΤΡΟΣ

ΕΡΓΑΣΙΑΣ: .....

Φ.Ε.Κ. ΣΥΣΤΑΣΗΣ ΔΙΟΙΚ/ΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

ΕΤΑΙΡΙΑΣ: .....

Α.Φ.Μ.: .....

.....

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΑΘΟΝΤΟΣ

1. ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ

ΠΑΘΟΝΤΟΣ: .....

2. ΟΝΟΜΑ

ΠΑΤΡΟΣ: .....

3.

ΗΛΙΚΙΑ: .....

.....

4. Δ/ΝΣΗ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ / ΠΕΡΙΟΧΗ /

Τ.Κ.: .....

5.

ΤΗΛΕΦΩΝΟ: .....

.....

6. ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ: .....

7.

ΥΠΗΚΟΟΤΗΤΑ: .....

.....

8. ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ

ΠΡΟΣΛΗΨΗΣ: .....

9. ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ: ΕΤΗ: ..... ΜΗΝΕΣ: .....

ΗΜΕΡΕΣ: .....

10. ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΘΟΡΙΣΜΕΝΗ ΜΕ ΑΚΡΙΒΕΙΑ (όπως αναφέρεται στην κατάσταση

εργασίας): .....

.....

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΤΥΧΗΜΑΤΟΣ

1. ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΚΑΙ ΩΡΑ

ΑΤΥΧΗΜΑΤΟΣ: .....

2. ΤΟΠΟΣ

ΑΤΥΧΗΜΑΤΟΣ: .....

3. ΕΡΓΑΣΙΑ ΤΗΝ ΣΤΙΓΜΗ ΤΟΥ

ΑΤΥΧΗΜΑΤΟΣ: .....

4. ΑΚΡΙΒΗΣ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ

ΑΤΥΧΗΜΑΤΟΣ: .....

.....

.....

.....

5. ΕΙΔΟΣ ΤΡΑΥΜΑΤΟΣ / ΜΕΛΟΣ

ΣΩΜΑΤΟΣ: .....

6. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΠΑΘΟΝΤΟΣ ΣΕ ΘΕΜΑΤΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ &

ΥΓΕΙΑΣ: .....

.....

.....

7. ΜΑΡΤΥΡΕΣ (Δ/νσεις & τηλέφωνό τους)

.....
.....
.....
.....
.....

ΟΔΗΓΙΕΣ

Η αναγγελία ατυχήματος γίνεται με την προσκόμιση του παρόντος εντύπου συμπληρωμένου στην Δ/ΝΣΗ ΚΕΠΕΚ. Εναλλακτικά, επιτρέπεται η αποστολή του στο Φαξ της Υπηρεσίας (.....). Η αναγγελία αυτή όμως πρέπει να επιβεβαιώνεται και τηλεφωνικά (.....) από τον αρμόδιο της επιχείρησης ζητώντας τον αριθμό πρωτοκόλλου από το βιβλίο ατυχημάτων και το ονοματεπώνυμο του υπαλλήλου που επιλήφθηκε της καταχώρησης.

ΠΟΛΗ – ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ
ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ – ΥΠΟΓΡΑΦΗ ΔΗΛΟΥΝΤΟΣ

5.ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ
ΟΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

Η νομοθεσία προβλέπει υποχρεώσεις για τα θέματα που αφορούν στο εργασιακό περιβάλλον και για τους εργαζόμενους, με τη διαφορά όμως, ότι δεν προβλέπονται κυρώσεις σε περίπτωση παράβασης αυτών των διατάξεων αντίστοιχες με αυτές που προβλέπονται για τους εργοδότες. Πιθανές κυρώσεις μπορεί να ρυθμίζονται από εσωτερικές διαδικασίες της επιχείρησης (π.χ. με τον κανονισμό εργασίας σε συνδυασμό με την εφαρμογή εκ μέρους του εργοδότη του διευθυντικού του δικαιώματος). Άλλωστε ο εργαζόμενος από τη μη τήρηση των κανόνων υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας, μπορεί να έχει επιβάρυνση της υγείας και της σωματικής του ακεραιότητας.

Κάθε εργαζόμενος έχει υποχρέωση να εφαρμόζει τους κανόνες υγιεινής και ασφάλειας και να φροντίζει ανάλογα με τις δυνατότητές του, για την ασφάλεια και την υγεία του καθώς και για την ασφάλεια και την υγεία των άλλων ατόμων που επηρεάζονται από τις πράξεις ή παραλείψεις του κατά την εργασία σύμφωνα με την εκπαίδευσή του και τις κατάλληλες οδηγίες του εργοδότη του. Για την πραγματοποίηση αυτών των στόχων, οι εργαζόμενοι οφείλουν ειδικότερα, σύμφωνα με την εκπαίδευσή τους και τις κατάλληλες οδηγίες του εργοδότη τους:

- 1. Να χρησιμοποιούν σωστά τις μηχανές, τις συσκευές, τα εργαλεία, τις επικίνδυνες ουσίες, τα μεταφορικά και άλλα μέσα.

2. Να χρησιμοποιούν σωστά τον ατομικό προστατευτικό εξοπλισμό που τίθεται στη διάθεσή τους και μετά τη χρήση να τον τακτοποιούν στη θέση του.
3. Να μη θέτουν εκτός λειτουργίας, αλλάζουν ή μετατοπίζουν αυθαίρετα τους μηχανισμούς ασφάλειας των μηχανών, εργαλείων, συσκευών, εγκαταστάσεων και κτιρίων και να χρησιμοποιούν σωστά αυτούς τους μηχανισμούς ασφάλειας.
4. Να αναφέρουν αμέσως στον εργοδότη ή / και σε όσους ασκούν αρμοδιότητες τεχνικού ασφάλειας και γιατρού εργασίας, όλες τις καταστάσεις που μπορεί να θεωρηθεί εύλογα ότι παρουσιάζουν άμεσο και σοβαρό κίνδυνο για την ασφάλεια και την υγεία, καθώς και κάθε έλλειψη που διαπιστώνεται στα συστήματα προστασίας.
5. Να συντρέχουν τον εργοδότη και όσους ασκούν αρμοδιότητες τεχνικού ασφάλειας και γιατρού εργασίας, όσον καιρό χρειαστεί, ώστε να καταστεί δυνατή η εκπλήρωση όλων των καθηκόντων ή απαιτήσεων, που επιβάλλονται από την αρμόδια επιθεώρηση εργασίας για την προστασία της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων κατά την εργασία.
6. Να συντρέχουν τον εργοδότη και όσους ασκούν αρμοδιότητες τεχνικού ασφάλειας και γιατρού εργασίας, όσον καιρό χρειαστεί, ώστε ο εργοδότης να μπορεί να εγγυηθεί ότι το περιβάλλον και οι συνθήκες εργασίας είναι ασφαλείς και χωρίς κινδύνους για την ασφάλεια και την υγεία εντός του πεδίου δραστηριότητάς τους.

Οι εργαζόμενοι έχουν υποχρέωση να παρακολουθούν τα σχετικά σεμινάρια ή άλλα επιμορφωτικά προγράμματα σε θέματα υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας¹⁸.

¹⁸ Δημήτριος Γ. Παπαδημητρίου. Εργατικό δίκαιο -β' έκδοση. σελ: 98-102

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

- Οι εργαζόμενοι δικαιούνται να εκλέγουν τους εκπροσώπους τους σε θέματα υγείας και ασφάλειας της εργασίας τους.
- Οι εργαζόμενοι δικαιούνται να έχουν επαρκή πληροφόρηση για τη σχετική νομοθεσία και τους κινδύνους που πιθανά διατρέχουν από την εργασία τους.
- Οι εργαζόμενοι δικαιούνται να συμμετέχουν στην εκτίμηση του επαγγελματικού κινδύνου και να πληροφορούνται τα αποτελέσματα αυτής και τα μέτρα που λαμβάνονται για την προστασία τους.
- Οι εργαζόμενοι δικαιούνται να έχουν πρόσβαση στο βιβλίο ατυχημάτων που τηρείται στην επιχείρηση.
- Οι εργαζόμενοι δικαιούνται να υποβάλλουν στον εργοδότη προτάσεις για τη λήψη μέτρων αντιμετώπισης ή και εξάλειψης των κινδύνων.
- Οι εργαζόμενοι δικαιούνται να απευθύνονται στην αρμόδια επιθεώρηση εργασίας και να παρίστανται κατά τις επισκέψεις των επιθεωρητών εργασίας¹⁹.

6.ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Κατά το άρθρο 15 παρ. 1 του 1568/1985, συνιστάται στο ανώτατο συμβούλιο εργασίας του Υπουργείου Εργασίας τμήμα αρμόδιο για γνωμοδότηση αποκλειστικά σε θέματα προστασίας της υγείας των εργαζομένων και υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας με την ονομασία «Συμβούλιο υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας» (Παπαδημητρίου, σελίδα 225) Είναι ένα όργανο που ασχολείται με το θέμα μας σε επίπεδο εθνικό²⁰.

Τα μέλη του Συμβουλίου Υγιεινής κα Ασφάλειας της Εργασίας είναι:

- α) Ο Γενικός Γραμματέας του Υπουργείου Εργασίας ως πρόεδρος με αναπληρωτή του ανώτερο υπάλληλο του Υπουργείου Εργασίας που ορίζεται από τον ίδιο,
- β) ένας τεχνικός ή υγειονομικός υπάλληλος του Υπουργείου Εργασίας,
- γ) ένας εκπρόσωπος του Υπουργείου Βιομηχανίας, Ενέργειας και Τεχνολογίας,
- δ) ένας εκπρόσωπος του Υπουργείου Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων,
- ε) τρεις εκπρόσωποι της πιο αντιπροσωπευτικής τριτοβάθμιας συνδικαλιστικής οργάνωσης εργαζομένων, που υποδεικνύονται με απόφαση της διοίκησης της,
- στ) τρεις εκπρόσωποι εργοδοτικών οργανώσεων από τη βιομηχανία, βιοτεχνία ή εμπόριο, που υποδεικνύονται με αποφάσεις των διοικήσεών τους,
- ζ) ένας εκπρόσωπος του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας, που υποδεικνύεται από τη διοίκησή του,
- η) ένας εκπρόσωπος του Πανελληνίου Ιατρικού Συλλόγου, που υποδεικνύεται από τη διοίκησή του,

¹⁹ [Αφροδίτη Δαϊκού.Κέντρο Τεκμηρίωσης-Πληροφόρησης ΕΛ.Ι.Ν.Υ.Α.Ε 2003-αρθ.2.ΠΔ. 294/88](#)

²⁰ Παπαδημητρίου, σελίδα 225.

θ) ένας εκπρόσωπος της Ένωσης Ελλήνων Χημικών, που υποδεικνύεται από τη διοίκησή της,

ι) ένας επιστήμονας ειδικός σε θέματα ασφάλειας της εργασίας,

ια) ένας επιστήμονας ειδικός σε θέματα υγιεινής της εργασίας.

Ο διορισμός των μελών, πλην του πρώτου, γίνεται με απόφαση του Υπουργού Εργασίας. Αν δεν υποδειχθούν εκπρόσωποι, σύμφωνα με τα εδάφια ε. έως και θ., μέσα σε προθεσμία είκοσι (20) ημερών από τη σχετική πρόσκληση του Υπουργού Εργασίας, το Συμβούλιο Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας συγκροτείται και λειτουργεί χωρίς τη συμμετοχή τους.

Οι διοικήσεις θα ορίσουν και αναπληρωτές.

2. Στις περιπτώσεις που αντιμετωπίζονται ειδικά θέματα, τα οποία αφορούν εργαζομένους απασχολούμενους στο δημόσιο τομέα, ο αρμόδιος κατά περίπτωση υπουργός, με μέριμνα του Συμβουλίου Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας, ορίζει αντιπρόσωπό του που συμμετέχει ως μέλος, με δικαίωμα ψήφου.

3. Στις συνεδριάσεις του Συμβουλίου Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας μπορούν να καλούνται και να μετέχουν χωρίς δικαίωμα ψήφου εμπειρογνώμονες ή ειδικοί επιστήμονες ή άλλοι ειδικοί πάνω στα θέματα που κάθε φορά εξετάζονται, που υποδεικνύονται από τους φορείς ή αρχές των παραγράφων 2 και 3 αντίστοιχα, σε αριθμό που δεν υπερβαίνει τον έναν ανά φορέα ή αρχή.

4. Έργο του Συμβουλίου Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας είναι:
- α) η διατύπωση γνώμης πάνω σε σχέδια κανονιστικών και διοικητικών πράξεων που εκδίδονται σε εκτέλεση του νόμου αυτού,
  - β) η διατύπωση γνώμης σε θέματα υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας και προστασίας της υγείας των εργαζομένων, που υποβάλλονται από τις αρχές ή τους φορείς των παρ. 2 και 3,
  - γ) η εισήγηση προς τον Υπουργό Εργασίας για την έκδοση νέων νομοθετικών ή κανονιστικών διαταγμάτων ή την τροποποίηση αυτών που ισχύουν, για την προστασία της υγείας των εργαζομένων και την υγιεινή και ασφάλεια της εργασίας.
5. Στο Συμβούλιο Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας συμμετέχουν ως εισηγητές οι προϊστάμενοι των αρμόδιων υπηρεσιών του Υπουργείου Εργασίας. Το Συμβούλιο Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας μπορεί να ζητήσει τον ορισμό και άλλων εισηγητών από τους φορείς των παραγράφων 2 και 3.
6. Η υποστήριξη του Συμβουλίου Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας εξασφαλίζεται από τη γραμματεία του Α.Σ.Ε. Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας και του κατά περίπτωση αρμόδιου υπουργού είναι δυνατή η απόσπαση ειδικών επιστημόνων στην εν λόγω γραμματεία για την εξυπηρέτηση του έργου του Συμβουλίου Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας.
- 7 Κάθε δαπάνη που προκαλείται από τις διατάξεις του άρθρου αυτού βαρύνει τον ειδικό λογαριασμό του Α.Σ.Ε. σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν για αυτό.
8. Μετά τη σύσταση και λειτουργία του Συμβουλίου Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας καταργείται κάθε απαιτούμενη γνωμοδότηση άλλου οργάνου, σχετική με την υγιεινή και ασφάλεια της εργασίας, που ρυθμίζει ο παρών νόμος²¹.

²¹ Ευθυμιάτου – Πουλάκου, Εργατικό. Δίκαιο. Σελ. 194,195).

7.ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΕΣ ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ (Ν.Ε.Υ.Α.Ε.)

1. Σε κάθε νομαρχία συνιστάται συλλογικό γνωμοδοτικό όργανο για θέματα προστασίας της υγείας και ασφάλειας των εργαζομένων στους τόπους εργασίας, με την ονομασία Νομαρχιακή Επιτροπή Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας (Ν.Ε.Υ.Α.Ε.). Μέλη της Ν.Ε.Υ.Α.Ε. είναι:
- α) ο νομάρχης, ως πρόεδρος ή ο νόμιμος αναπληρωτής του,
  - β) ο επιθεωρητής εργασίας του νομού,
  - γ) ένας εκπρόσωπος του Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας,
  - δ) δύο εκπρόσωποι του αντιπροσωπευτικότερου εργατικού κέντρου του νομού, που υποδεικνύονται με απόφαση της διοίκησής του,
  - ε) δύο εκπρόσωποι εργοδοτικής οργάνωσης του νομού από τη βιομηχανία, τη βιοτεχνία και το εμπόριο, που υποδεικνύονται με απόφαση των διοικήσεών των. Ο διορισμός των τεσσάρων τελευταίων μελών γίνεται με απόφαση του νομάρχη. Κατά τα λοιπά οι διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου 15 εφαρμόζονται αναλόγως.
2. Με όμοια απόφαση του Νομάρχη ρυθμίζονται τα θέματα των συνεδριάσεων, της λήψης αποφάσεων, της γραμματειακής υποστήριξης και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εύρυθμη λειτουργία της επιτροπής.

Στις συνεδριάσεις της επιτροπής μπορούν να συμμετέχουν χωρίς ψήφο, ύστερα από πρόσκληση του νομάρχη, εκπρόσωποι άλλων υπηρεσιών του νομού, εκπρόσωποι επιστημονικών οργανώσεων του νομού και ειδικοί επιστήμονες.

3. Έργο της Ν.Ε.Υ.Α.Ε. είναι να γνωμοδοτεί:

α) σχετικά με την εφαρμογή στο νομό των διατάξεων για την υγιεινή και ασφάλεια της εργασίας και την προστασία της υγείας των εργαζομένων,

β) για τον συντονισμό της δράσης των αρμόδιων υπηρεσιών και οργάνων του νομού, σχετικά με τα θέματα αυτά,

γ) για την οργάνωση εκδηλώσεων και επιμορφωτικών προγραμμάτων, σχετικών με την πρόληψη των εργατικών ατυχημάτων και των επαγγελματικών ασθενειών.

4. Στην πρόεδρο και τα μέλη των Ν.Ε.Υ.Α.Ε. δεν καταβάλλεται αποζημίωση²².

8.ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ . (ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε)

1. Ίδρυση του Ινστιτούτου

Το Ελληνικό Ινστιτούτο Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας **ιδρύθηκε το 1992**, προκειμένου να καλύψει σε εθνικό επίπεδο το κενό που υπήρχε σε επίπεδο επιστημονικής και τεχνικής υποδομής για την χάραξη πολιτικής σχετικά με τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας και την πρόληψη των επαγγελματικών κινδύνων.

Ο θεσμός αυτός ήταν αποτέλεσμα της συνεργασίας, του διαλόγου και της συναινεσης των κοινωνικών εταίρων και κυρώθηκε με σχετικό άρθρο της **Εθνικής Γενικής Συλλογικής Σύμβασης Εργασίας των ετών 1991-1992**.

²² [Ευθυμιάτου- Πουλάκου, Εργατ. Δίκαιο. σελ 195, 196.](#)

Ακολουθώντας τον Ιούνιο του 1992 κατατέθηκε και το καταστατικό του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. στο Πρωτοδικείο Αθηνών το οποίο προέβλεπε την σύστασή του με την μορφή **Αστικής Εταιρείας μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα**.

2. Σκοπός

Το ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. παρέχει **συμβουλευτικές υπηρεσίες και υπηρεσίες εμπειρογνώμονα** σε επιχειρήσεις, συνδικαλιστικές οργανώσεις και άλλους φορείς σε θέματα υγείας και ασφάλειας της εργασίας, και δραστηριοποιείται κυρίως στους τομείς της **πληροφόρησης, της εφαρμοσμένης έρευνας, της εκπαίδευσης και κατάρτισης**.

Ειδικότερα ο σκοπός του είναι:

- Ο **εντοπισμός, η καταγραφή, η επεξεργασία, η ανάλυση και έρευνα** των βλαπτικών παραγόντων του εργασιακού περιβάλλοντος και των επιπτώσεων τους στην υγεία, την υγιεινή και ασφάλεια των εργαζομένων.

- Η **επεξεργασία ρυθμίσεων**, κανονισμών και σχετικής νομοθεσίας.

- Η **παρακολούθηση των διεθνών εξελίξεων** και εμπειριών, η προώθηση της τεκμηρίωσης των σχετικών ζητημάτων.

- Η **προώθηση της πληροφόρησης**, της ενημέρωσης και εκπαίδευσης των μερών στα θέματα υγιεινής και ασφάλειας των εργαζομένων.

- 2• Η **μελέτη** πιθανών επιπτώσεων στην υγεία των εργαζομένων λόγω της εφαρμογής νέας τεχνολογίας και μεθόδων πρόληψης του επαγγελματικού κινδύνου.

- Η **παροχή υπηρεσιών εμπειρογνώμονα** σε θέματα υγιεινής και ασφάλειας των εργαζομένων αν ζητηθεί από ένα εκ των δύο μερών (εργοδότες – εργαζόμενους).

3. Δράσεις

Για την επίτευξη του σκοπού αυτού το ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. πραγματοποιεί τις εξής **δράσεις**:

- Επεξεργάζεται και **προτείνει μεθόδους μετρήσεων και δειγματοληψιών** για τον προσδιορισμό και την ανάλυση των φυσικών, χημικών και βιολογικών παραγόντων στους χώρους εργασίας, όπως επίσης και των βιολογικών δεικτών **προτείνοντας** παράλληλα και τις **αντίστοιχες οριακές τιμές**, επιστημονικά τεκμηριωμένες, που θα πρέπει κάθε φορά να ισχύουν.

- **Συνεργάζεται με τις οργανώσεις εργαζομένων και εργοδοτών**

και με ανάλογους φορείς σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο.

- **Συνεργάζεται με τα εκπαιδευτικά ιδρύματα** και τους επιστημονικούς φορείς της χώρας.

- **Διοργανώνει και εφαρμόζει προγράμματα επιμόρφωσης** τεχνικών ασφάλειας, ιατρών εργασίας, μελών επιτροπών υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας, στελεχών επιχειρήσεων, συνδικαλιστικών στελεχών κ.λ.π.

- **Διεξάγει έρευνες ή μελέτες** που ενδιαφέρουν τα μέρη αυτοτελώς ή σε συνεργασία με επαγγελματικούς, κρατικούς και επιστημονικούς φορείς σε εθνικό ή διεθνές επίπεδο.

- **Προβαίνει στη συλλογή, επεξεργασία, ανταλλαγή και διάδοση**

πληροφοριών, με όλα τα δυνατά μέσα, συμπεριλαμβανομένων των τραπέζων πληροφοριών, δικτύων μεταγωγής δεδομένων και μητρώων.

- **Τηρεί στατιστικά στοιχεία** εργατικών ατυχημάτων και επαγγελματικών ασθενειών, ερευνά τα αίτια τους και μελετά τις μεθόδους αντιμετώπισής τους²³.

²³ (www. Elinyae. gr).

9. Το Σώμα Επιθεώρησης Εργασίας (Σ.ΕΠ.Ε.) και οι αρμοδιότητές του:

Το Σώμα Επιθεώρησης Εργασίας είναι υπεύθυνο και αρμόδιο για την εφαρμογή της πολιτικής και της νομοθεσίας που αφορά σε θέματα όρων και αμοιβών εργασίας καθώς επίσης και της νομοθεσίας σε θέματα υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας .

Η παλιά οργάνωση του Υπουργείου Εργασίας περιείχε τις κατά τόπους Επιθεωρήσεις Εργασίας με διοικητική μορφή τμήματος που υπαγόταν στον τότε διορισμένο από την εκάστοτε κυβέρνηση Νομάρχη.

Με την εφαρμογή της εκλεγμένης Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης οι τότε Επιθεωρήσεις Εργασίας υπήχθησαν στον εκλεγμένο νομάρχη από το έτος 1995, έτος πρώτης εφαρμογής του θεσμού των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων με όλες τις αρμοδιότητες που αυτές είχαν. Επειδή παρουσιάστηκαν διάφορα προβλήματα και παρεμβάσεις στο έργο των επιθεωρήσεων και επειδή θα έπρεπε να λειτουργούν ως ανεξάρτητες αρχές αναφερόμενες απ' ευθείας σε κεντρικό επίπεδο, το 1998 με το Ν.2639/98 επανήλθαν διοικητικά στο Υπουργείο, συστήθηκε το Σώμα Επιθεώρησης Εργασίας (Σ.ΕΠ.Ε) και καθορίστηκαν οι αρμοδιότητες του οργανισμού και τα καθήκοντα των Κοινωνικών, Τεχνικών και Υγειονομικών Επιθεωρητών Εργασίας.

Κύριο έργο του ΣΕΠΕ (άρθρο 6, παρ. 2 του Ν. 2639/98) είναι η επίβλεψη και ο έλεγχος της εφαρμογής της εργατικής νομοθεσίας, η έρευνα, ανακάλυψη και δίωξη, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, των παραβατών της εργατικής νομοθεσίας και η παροχή πληροφοριών, συμβουλών και υποδείξεων προς τους εργοδότες και τους εργαζόμενους σχετικά με τα πλέον αποτελεσματικά μέσα για την τήρηση των κειμένων διατάξεων.

Στις κύριες αρμοδιότητες του ΣΕΠΕ (άρθρο 7, παρ.1) περιγράφονται ο έλεγχος των επιχειρήσεων και όλων γενικά των χώρων εργασίας, για την τήρηση της εργατικής νομοθεσίας (αμοιβές, άδειες, ωράρια κλπ).

Ειδικότερα τα καθήκοντα των Τεχνικών Επιθεωρητών Εργασίας (άρθρο 8, παρ. 2β-γ) είναι να διενεργούν ελέγχους για την εφαρμογή κυρίως της νομοθεσίας που αφορά στην ασφάλεια και υγεία των εργαζομένων, να ερευνούν τις αιτίες των σοβαρών και θανατηφόρων εργατικών ατυχημάτων, να υποδεικνύουν μέτρα για την αποφυγή επανάληψής τους και τέλος να παρέχουν συμβουλές, οδηγίες και υποδείξεις στους εργαζόμενους και στους εργοδότες για την αποτελεσματικότερη εφαρμογή της σχετικής νομοθεσίας.

Από τις διατάξεις του Νόμου 2639/98 αναδύεται ότι ο ρόλος της Τεχνικής και Υγειονομικής Επιθεώρησης εργασίας είναι ελεγκτικός, ενημερωτικός, συμβουλευτικός, διαμεσολαβητικός –

συμφιλιωτικός για την προαγωγή του κοινωνικού διαλόγου και της συνεργασίας εργοδότη και εργαζομένων στο επίπεδο της επιχείρησης.

Το 1999 οργανώνονται οι υπηρεσίες του ΣΕΠΕ με το ΠΔ 136/1999 (ΦΕΚ Α' 134/30.06.1999).

Επικεφαλής τίθεται Ειδικός Γραμματέας στον οποίο ανήκουν οι περιφερειακές υπηρεσίες Κοινωνικής Επιθεώρησης και οι περιφερειακές υπηρεσίες Τεχνικής και Υγειονομικής

Επιθεώρησης δηλαδή τα επτά Περιφερειακά Κέντρα Πρόληψης Επαγγελματικού Κινδύνου (ΚΕΠΕΚ) τα οποία ασχολούνται με τα θέματα υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας τα οποία είναι :

1. ΚΕΠΕΚ Μακεδονίας και Θράκης με έδρα τη Θεσσαλονίκη και χωρική αρμοδιότητα στα όρια των Περιφερειών Ανατολικής Μακεδονίας Θράκης, Κεντρικής και Δυτικής Μακεδονίας.
2. ΚΕΠΕΚ Θεσσαλίας και Κεντρικής Ελλάδος με έδρα τη Λάρισα και χωρική αρμοδιότητα στα όρια των Περιφερειών Θεσσαλίας και Κεντρικής Ελλάδος.
3. ΚΕΠΕΚ Δυτικής Ελλάδος, Ηπείρου και Ιονίων Νήσων με έδρα την Πάτρα και χωρική αρμοδιότητα στα όρια των Περιφερειών Ηπείρου, Ιονίων Νήσων και Δυτικής Ελλάδος.
4. ΚΕΠΕΚ Αθηνών και Κρήτης με έδρα την Αθήνα και χωρική αρμοδιότητα στα όρια της Νομαρχίας Αθήνας και στα όρια της Περιφέρειας Κρήτης.
5. ΚΕΠΕΚ Ανατολικής Αττικής και Βορείου Αιγαίου με έδρα την Παλλήνη και χωρική αρμοδιότητα στα όρια της Νομαρχίας Ανατολικής Αττικής και στα όρια της Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου.
6. ΚΕΠΕΚ Δυτικής Αττικής και Πελοποννήσου με έδρα την Ελευσίνα και χωρική αρμοδιότητα στα όρια της Νομαρχίας Δυτικής Αττικής και στα όρια της Περιφέρειας Πελοποννήσου.

7. ΚΕΠΕΚ Πειραιά και Νοτίου Αιγαίου με έδρα τον Πειραιά και χωρική αρμοδιότητα στα όρια της Νομαρχίας Πειραιά και στα όρια της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου.

Κάθε ΚΕΠΕΚ έχει μορφή Διεύθυνσης και συγκροτείται από τρία τμήματα, το τμήμα Τεχνικής και Υγειονομικής Επιθεώρησης, το Τμήμα Εργασιακού Περιβάλλοντος και Μετρήσεων και το Τμήμα Τεκμηρίωσης, Ενημέρωσης και Διοικητικής υποστήριξης .

Ένα άλλο πρόβλημα που παρατηρούμε είναι ότι η χωρική συνένωση κατά γεωγραφικές ενότητες στις περισσότερες των περιπτώσεων όπως πχ στην Κεντρική Ελλάδα δεν περιλαμβάνει μόνο την Θεσσαλία, με τους νομούς της αντίστοιχης περιφέρειας αλλά επεκτείνεται στην Στερεά Ελλάδα περιοχή αρμοδιότητας της άλλης Περιφέρειας, η Μακεδονία και η Θράκη είναι μια πολύ εκτεταμένη γεωγραφική ενότητα, στη Διεύθυνση των Αθηνών ανήκει και η Κρήτη κ.ο.κ.

Η χωροταξική κατανομή, η μη παρουσία σε όλους τους νομούς της χώρας και τα μεγάλα μεγέθη των Διευθύνσεων έτσι όπως αυτά περιλαμβάνουν τους χώρους ευθύνης θεωρούμε ότι είναι προβλήματα συντονισμού και αποτελεσματικής οργάνωσης των ενεργειών και εφαρμογής των πολιτικών από τα επιμέρους τμήμα²⁴.

 ²⁴ Υπουργείο απασχόλησης και κοινωνικής εργασίας : www.ypakp.gr

3^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ

1.ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΑ ΘΕΜΑΤΑ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΣΤΗΝ ΠΑΤΡΙΔΑ ΜΑΣ.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1
ΕΡΓΑΤΙΚΑ ΑΤΥΧΗΜΑΤΑ ΔΗΛΩΘΕΝΤΑ ΣΤΟ Ι.Κ.Α. ΚΑΙ ΣΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΕΡΓΑΣΙΑΣ.

ΕΤΟΣ	Ι.Κ.Α.	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
1977	46.594	14.467
1978	47.115	14.779
1979	46.976	14.559
1980	44.950	14.676
1981	45.493	13.512
1982	41.327	11.673
1983	38.828	10.686
1984	38.658	10.637
1985	38.836	9.728
1986	36.913	9.279
1987	36.590	8.851
1988	32.192	7.107
1989	29.847	7.312
1990	27.846	6.258
1991	25.185	5.951
1992	25.063	5.206
1993	23.959	5.160
1994	22.608	4.852
1995	21.540	*
1996	21.255	*
1997	20.046	*
1998	18.615	*
1999	17.658	*
2000	16.822	4.032
2001	16.483	5.155
2002	**	6.021

www.statistics.gr

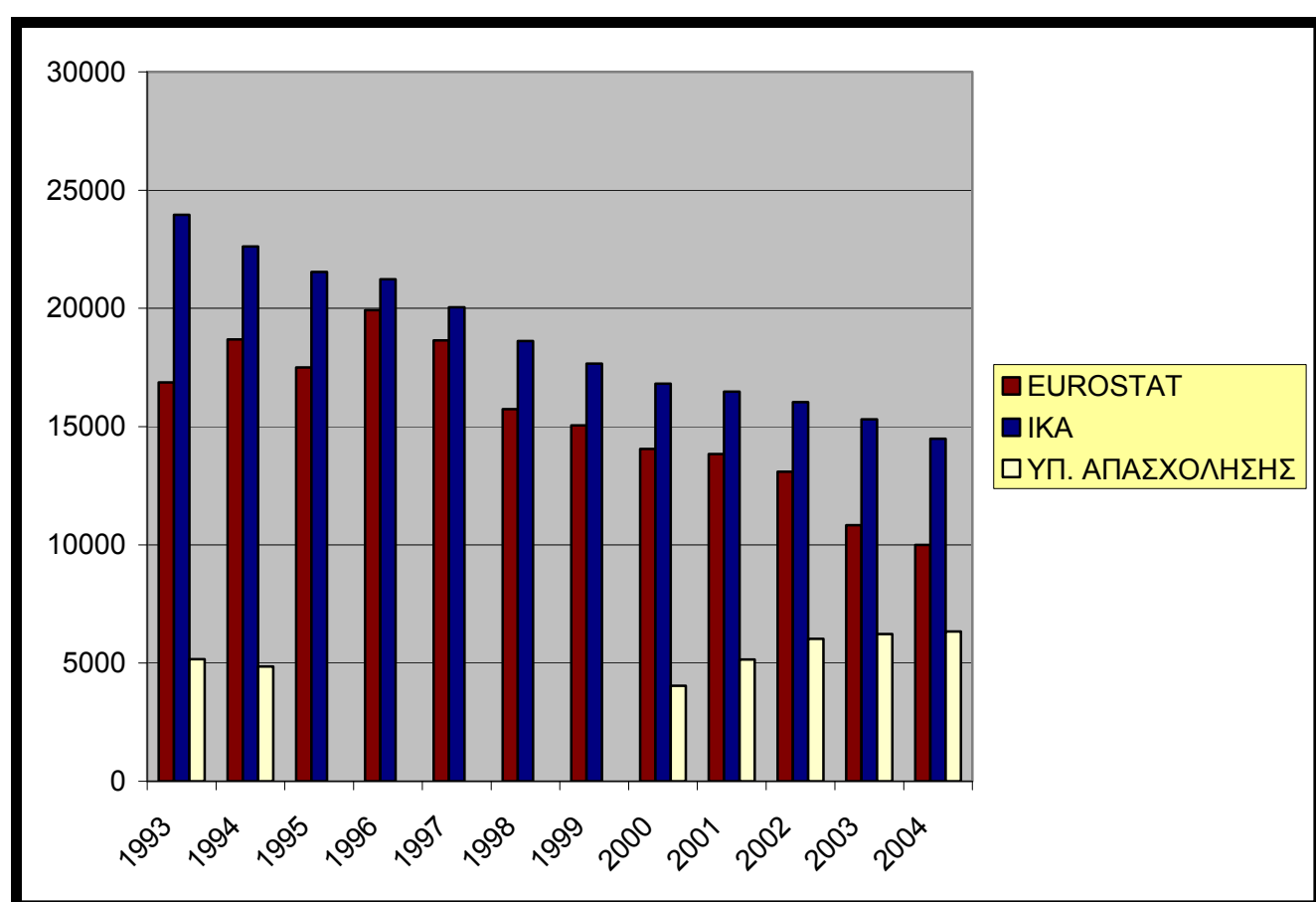
ΠΙΝΑΚΑΣ 2
2)ΘΑΝΑΤΗΦΟΡΑ ΕΡΓΑΤΙΚΑ ΑΤΥΧΗΜΑΤΑ ΔΗΛΩΘΕΝΤΑ ΣΤΟ Ι.Κ.Α. ΚΑΙ
ΣΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΕΤΟΣ	Ι.Κ.Α.	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
1977	81	140
1978	119	98
1979	113	111
1980	99	116
1981	115	126
1982	100	114
1983	99	118
1984	88	82
1985	91	89
1986	105	114
1987	102	82
1988	79	90
1989	97	71
1990	84	86
1991	88	79
1992	96	116
1993	99	120
1994	83	104
1995	91	*
1996	77	*
1997	80	*
1998	78	*
1999	117**	116***
2000	80	127
2001	116	188
2002 -	****	153

ΣΥΝΟΛΟ ΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΑΤΥΧΗΜΑΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ (1993-2004)

ΠΙΝΑΚΑΣ 3

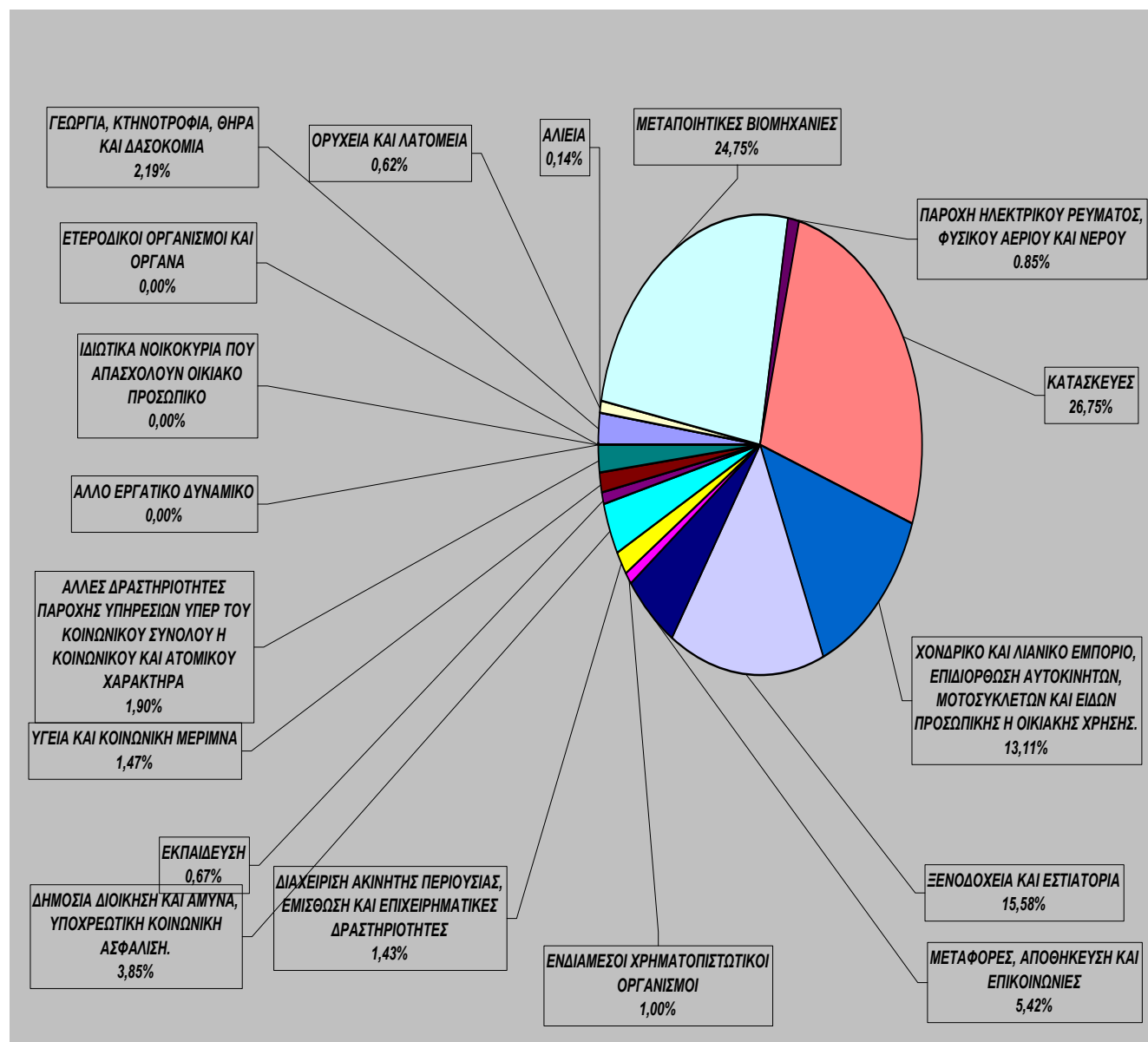
YEAR	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
GREECE												
EUROSTAT	16866	18691	17504	19923	18644	15744	15056	14062	13842	13086	10830	9996
ΙΚΑ	23959	22608	21540	21224	20046	18615	17658	16822	16483	16031	15310	14490
ΥΠ. ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ	5160	4852						4032	5155	6021	6235	6333

(EUROSTAT:Ευρωπαϊκή στατιστική υπηρεσία)

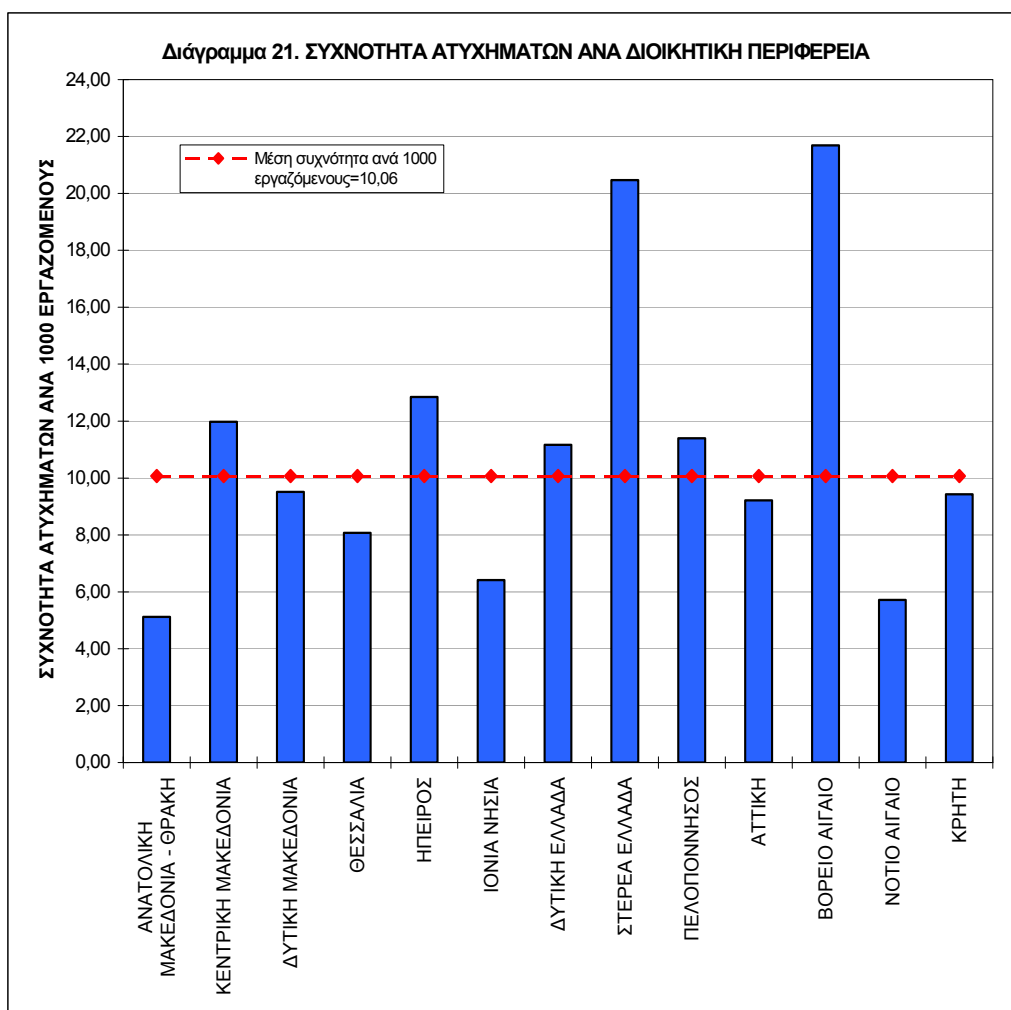
Ανάλυση Εργατικών Ατυχημάτων Έτους 2007 κατά Τομέα Οικονομικής Δραστηριότητας.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4

Πίνακας 48. ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ ΑΤΥΧΗΜΑΤΩΝ ΑΝΑ 1000 ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΥΣ ΚΑΤΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ

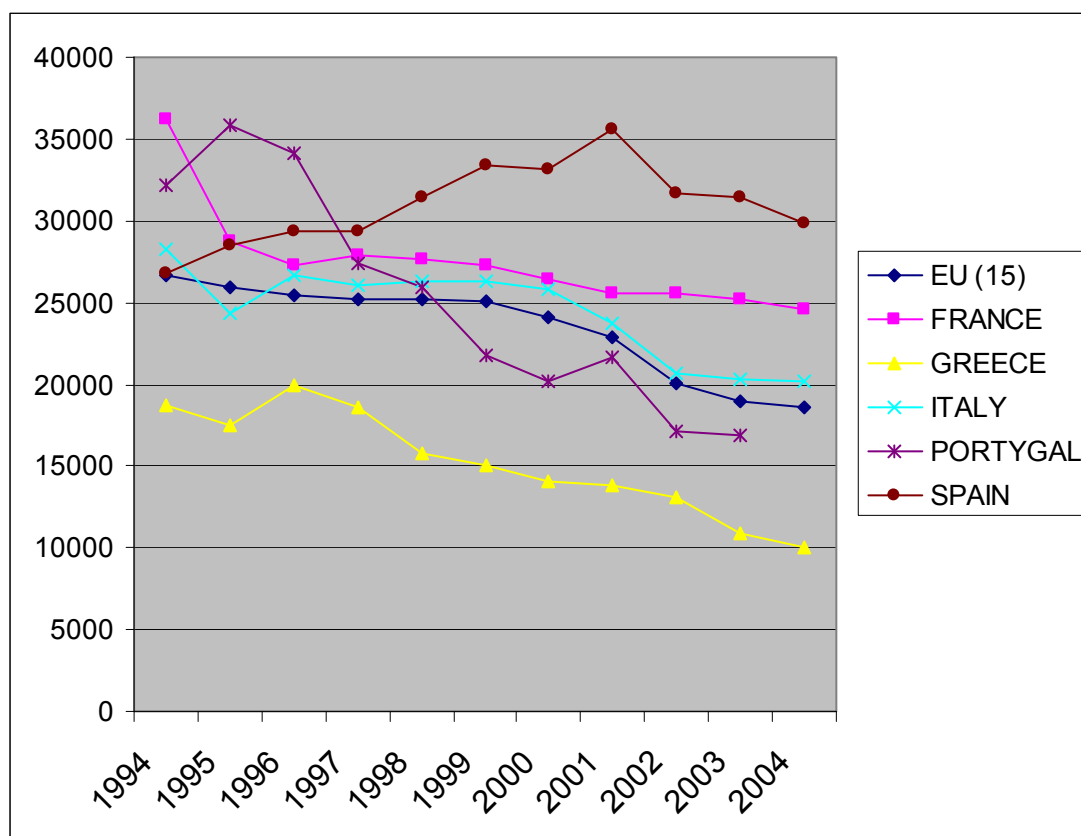
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	Αριθμός Εργατικών Ατυχημάτων	Αριθμός Απασχολουμένων	Συχνότητα Ατυχημάτων ανά 1000 εργαζόμενους
ΑΓΝΩΣΤΟ	-	955	-
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ - ΘΡΑΚΗ	322	62.914	5,12
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	3.084	257.558	11,97
ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	242	25.450	9,51
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	526	65.236	8,06
ΗΠΕΙΡΟΣ	377	29.334	12,85
ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	206	32.130	6,41
ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	652	58.417	11,16
ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	1.342	65.560	20,47
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ	573	50.271	11,40
ΑΤΤΙΚΗ	7.628	828.261	9,21
ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	386	17.802	21,68
ΝΟΤΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	324	56.727	5,71
ΚΡΗΤΗ	821	87.117	9,42
ΣΥΝΟΛΟ	16.483	1.637.732	10,06

ΠΙΝΑΚΑΣ 6

Εργατικά Ατυχήματα ανά 100.000 Εργαζομένους (πηγή:EUROSTAT)

	YEAR										
	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
EU (15)	26720	25955	25472	25154	25152	25042	24106	22866	20034	18963	18606
FRANCE	36172	28702	27270	27910	27630	27272	26475	25508	25575	25199	24556
GREECE	18691	17504	19923	18644	15744	15056	14062	13842	13086	10830	9996
ITALY	28239	24357	26684	26044	26314	26283	25847	23737	20692	20337	20148
PORTYGAL	32143	35873	34180	27433	25905	21714	20175	21691	17128	16875	
SPAIN	26742	28549	29398	29365	31488	33440	33150	35595	31711	31398	29803

EUROSTAT

2. ΑΝΑΛΥΣΗ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

Με μια ματιά στους πίνακες αυτούς ο ερευνητής κάνει μια βασική διαπίστωση: Ότι ο εργασιακός χώρος έχει βελτιωθεί από άποψη εργατικών ατυχημάτων σε σχέση με παλαιότερες εποχές ...

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΤΕΡΑ Εξετάζοντας τους παραπάνω πίνακες μπορούμε να πούμε :

1^{ov}) Υπάρχει μια μεγάλη και σταδιακή μείωση των εργατικών ατυχημάτων με την πάροδο του χρόνου. Στον (πίνακα 1) παρατηρούμε ότι από το 1977 – 2002 υπάρχει μια μείωση της τάξεως του 84,46% όσον αφορά τα στοιχεία του Υπουργείου Εργασίας και μια πολύ μεγαλύτερη όσον αφορά τα στοιχεία του ΙΚΑ.

Το ίδιο ισχύει και με τα στοιχεία της Eurostat (Ευρωπαϊκοί στατιστική υπηρεσία) όσον αφορά την χώρα μας, Πίνακας 3. Από το 1996-2004 παρατηρούμε μια μείωση των εργατικών ατυχημάτων της τάξεως του 67,8%..

2^{ov}) Αντίστροφα ανάλογη είναι η εικόνα για τα ΘΑΝΑΤΗΦΟΡΑ εργατικά ατυχήματα. Βλέπουμε πως αυτά παραμένουν αρκετά και σταθερά και τις περισσότερες φορές σε αύξοντα αριθμό σε σχέση με το παρελθόν (πίνακας 2), το οποίο πρέπει να μας προβληματίσει. Είναι αδιανόητο και απαράδεκτο σε μια σύγχρονη, δημοκρατική κοινωνία να βλέπουμε ότι τα θανατηφόρα εργατικά ατυχήματα που γίνονται στις αρχές της δεύτερης χιλιετίας είναι πολύ περισσότερα από αυτά της δεκαετίας του 70.....(πίνακας 2).

3^{ov}) Ένας σημαντικός παράγοντας όσον αφορά τα στατιστικά μας στοιχεία είναι να επικεντρωθούμε στον ΤΟΜΕΑ της ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ που εντοπίζονται τα περισσότερα εργατικά ατυχήματα θανατηφόρα και μη. Αναλύοντας τους παραπάνω πίνακες παρατηρούμε ότι την πρωτιά την έχουν ο τομέας της ΜΕΤΑΠΟΙΗΤΙΚΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ με ποσοστό **24,75%** και ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ με ποσοστό **26,75%**) (Πίνακας 4)

4^{ov}) Όσον αφορά την θλιβερή πρωτιά σε σύνολο των εργατικών ατυχημάτων, θανατηφόρων και μη, τα μεγάλα και πολυπληθή αστικά κέντρα έχουν τη θλιβερή πρωτιά. Αυτό φαίνεται καθαρά στο διάγραμμα πίνακα 48: η μέση

*Φορέας της δράσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον τομέα της στατιστικής, είναι η Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία (EUROSTAT). Το πλαίσιο για την ανάληψη δράσεων προτεραιότητας στον τομέα των στατιστικών πληροφοριών καθορίστηκε με την Απόφαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου 93/464/EEC της 22/07/93 και το σχετικό Κανονισμό του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου που ακολούθησε και δημοσιεύτηκε στην επίσημη εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Με στόχο την εναρμόνιση των στατιστικών πληροφοριών στο κοινοτικό επίπεδο, κρίθηκε απαραίτητη η θέσπιση κανόνων και αρχών που θα έπρεπε να τηρούνται από τα κράτη μέλη (ώστε να εξασφαλίζεται η συγκρισιμότητα των κοινοτικών στατιστικών) και η εκπόνηση βραχυπρόθεσμων ή μακροπρόθεσμων προγραμμάτων των αρμόδιων υπηρεσιών των κρατών μελών κάτω από το συντονισμό της Επιτροπής.

Ο τομέας της υγείας και ασφάλειας κρίθηκε ως τομέας υψηλής προτεραιότητας για την ανάληψη κοινοτικής δράσης, ενώ ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στην συνεργασία με σχετικούς διεθνείς οργανισμούς, όπως η Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας. Απόρροια της δράσης αυτής ήταν μια σειρά προγραμμάτων, όπως: στατιστικές αιτιών θανάτου, έρευνες του επιπέδου υγείας, στατιστικές των πόρων στις υπηρεσίες υγείας, στατιστικές για τα άτομα με ειδικές ανάγκες, στατιστικές των εργατικών ατυχημάτων, στατιστικές των επαγγελματικών ασθενειών.

συχνότητα ατυχημάτων ανά διοικητική περιφέρεια είναι 10,06, στη διοικητική περιφέρεια της Στερεάς Ελλάδας και στη διοικητική περιφέρεια του Βορείου Αιγαίου η συχνότητα αυτή είναι περίπου διπλάσια. Πιθανές εξηγήσεις: α) εκεί είναι πολύ μεγάλη η προσφορά εργατικής δύναμης και αντιθέτως πολύ μικρή η ζήτηση γι αυτή και αυτό οδηγεί σε εργασία χωρίς όρους και χωρίς μέτρα για υγιεινή και ασφάλεια στην εργασία..!!! β) εκεί έχουν κυρίως συγκεντρωθεί οι μεταποιητικές βιομηχανίες και οι κατασκευές, όπου, όπως είπαμε παραπάνω εντοπίζονται τα περισσότερα εργατικά ατυχήματα. «Παράπλευρες συνέπειες» της ανισόρροπης ανάπτυξης της πατρίδας μας.

5^{ov}) Σχετικά με τον πίνακα 6: Σύμφωνα με την EUROSTAT, σε κάθε 100.000 εργαζομένους σε Γαλλία, Πορτογαλία, Ιταλία, Ισπανία και Ελλάδα, η Ελλάδα έχει τα λιγότερα εργατικά ατυχήματα.

Η εξήγηση που μπορώ να δώσω σε αυτό το στατιστικό αποτέλεσμα είναι πως οι χώρες αυτές είναι πιο αναπτυγμένες βιομηχανικά από εμάς (για την Πορτογαλία τούτο δε στέκει) και, όπως έχουμε ήδη αναφέρει, στον τομέα της μεταποίησης τα εργατικά ατυχήματα είναι πιο πολλά.

Η δεύτερη εξήγηση που μπορώ να προτείνω είναι πως εκεί στην Δύση, τελικά τα πράγματα δεν είναι και τόσο ρόδινα.

Η Τρίτη εξήγηση που υποπτεύομαι είναι πως υπάρχουν πάντα ελλιπή στοιχεία σχετικά με τα εργατικά ατυχήματα και μεγάλη προχειρότητα. Αυτό φαίνεται από τη μεγάλη ΑΠΟΚΛΙΣΗ μεταξύ των στοιχείων που παρουσιάζονται από το Σ.Ε.Π.Ε και το ΙΚΑ σε σχέση με το ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ. Πολύ φοβάμαι πως μάλλον πρόκειται για προσπάθεια συγκάλυψης και λάθος προσανατολισμού και εφησυχασμού, αντί να πάρουμε δραστικά μέτρα για την **πραγματική** μείωση αυτών των ατυχημάτων.

Η τρίτη μου εξήγηση ενισχύεται και με τα παρακάτω:

Πρώτον: «...Αποτελεί κοινό μυστικό το ότι η κατάσταση στα θέματα υγιεινής και ασφάλειας, κυρίως στην ελληνική βιομηχανία και τις κατασκευές είναι μέτρια ως κακή. Αυτή τη στιγμή δεν υπάρχουν στατιστικά στοιχεία που να μας ενημερώνουν σε πόσους τόπους εργασίας υπάρχουν ΓΕ και ΤΕ!!! ... παρά το γεγονός ότι χιλιάδες εργαζόμενοι εκτίθενται καθημερινά σε βλαπτικούς για την υγεία παράγοντες στο χώρο εργασίας και ότι πάρα πολλοί πάσχουν από επαγγελματικά νοσήματα, οι επαγγελματικές ασθένειες στη χώρα μας θεωρούνται ανύπαρκτες.... Στη χώρα μας οι περιπτώσεις επαγγελματικού κινδύνου υπολογίζονται από 980-1960, οι οποίες όμως δεν καταγράφονται, αφού σε αυτόν τον κρίσιμο τομέα ως χώρα έχουμε ελλιπή στοιχεία. Το ΙΚΑ το έτος 2005 κατέγραψε μόνον μία!²⁵».

Δεύτερον: Με το Β.Δ. 25-8/5.9.1920, άρθρο 1 προβλέπεται και η λήψη μέτρων για την προστασία των περιοίκων από τη λειτουργία οικονομικών μονάδων. Η διάταξη αυτή ισχύει και μετά το Ν. 15/1985, εφόσον δεν αντίκειται προς αυτό. Και όμως στην περιοχή της Θήβας δηλητηριάστηκε ακόμα και ο υπόγειος υδροφόρος ορίζοντας και το ποτάμι Ασωπός²⁶.

Τρίτον: Τα φύκια του Κορινθιακού κόλπου μαράθηκαν από τα απόβλητα πολυεθνικής εταιρείας²⁷, οι αετοί χάθηκαν από τα αιώνια ελληνικά βουνά!... Νόμοι υπάρχουν!

²⁵ Β. Μαρκόπουλος, πρόεδρος του Ελληνικού Ινστιτούτου Υγιεινής και ασφάλειας στην Εργασία, σελίδα 59, στήλη 4, εφημερίδα το «Έθνος», 4-5-2008.

²⁶ Εφημερίδες, περιοδικά, τηλεοράσεις, βοά ο κόσμος.

²⁷ Πούλος Πούλος, *Η ιστορία ενός ανθρώπου*, εκδόσεις: Σύγχρονη Εποχή, Αθήνα, 2006, σελίδα 231.

4^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ

Συμπεράσματα – Προτάσεις - Επίλογος

Σίγουρα η εικόνα που παρουσιάζει ο εργασιακός χώρος σήμερα στην Ελλάδα έχει βελτιωθεί αισθητά τα τελευταία χρόνια σε σχέση με το παρελθόν. Όμως έχουμε ακόμα πολλά εργατικά ατυχήματα, αν και η Ελλάδα έχει πλήρως ευθυγραμμισθεί νομοθετικά με την Ευρωπαϊκή Ένωση σε θέματα που αφορούν την ασφάλεια και την υγιεινή στους τόπους εργασίας. Αλλά και στην Ευρωπαϊκή Ένωση τα ατυχήματα στον τόπο δουλειάς είναι αδικαιολόγητα ψηλά. Έτσι, τόσο στην Ελλάδα όσο στην Ευρωπαϊκή Ένωση υπάρχουν ακόμη πολλά προβλήματα που σχετίζονται με την υγιεινή και την ασφάλεια στην εργασία που ζητούν λύσεις.

Πρέπει να γίνουν πολλά στον τομέα αυτόν, διότι με τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας δημιουργείται ένα αρμονικό εργασιακό περιβάλλον χωρίς προστριβές και χαμένο χρόνο εργασίας, μειώνεται ο αριθμός των εργατικών ατυχημάτων και των επαγγελματικών ασθενειών κι επομένως οι δαπάνες που αυτά συνεπάγονται. Επίσης αυξάνεται και η **παραγωγικότητα** των εργαζομένων και της ίδιας της επιχείρησης. Χωρίς να αναφέρω εδώ τον πόνο και την ορφάνια από τα δυστυχήματα που είναι αδιαπραγμάτευτα.

Εδώ θα πρέπει να τονίσω πως είναι πολύ θετικό το ότι υπάρχει γενική κοινωνική αποδοχή πως η έμφαση πρέπει να δοθεί στην πρόληψη των ατυχημάτων παρά στην θεραπεία τους, διότι η πρώτη στοιχίζει πολύ λιγότερο σε όλους (εργαζόμενους, εργοδότες, ασφαλιστικά ταμεία). Και η ενίσχυση της κοινής αυτής αποδοχής είναι απαραίτητη και μπορεί να γίνει με: α) **την ενίσχυση των εκπαιδευτικών προγραμμάτων για τη βελτίωση των γνώσεων** όσον αφορά τους επαγγελματικούς κινδύνους και β) με μια **καλύτερη εφαρμογή του ισχύοντος κοινοτικού δικαίου**.

Για να επιτευχθεί η βελτίωση των συνθηκών εργασίας, απαιτείται συνδυασμός διαφόρων μεθόδων και παρεμβάσεων με τη νομοθεσία, με ειλικρινή κοινωνικό διάλογο, με οικονομικά ή και άλλα κίνητρα, με ορθή εκπαίδευση των εργοδοτών και των εργαζομένων, με τη συνεργασία όλων των εμπλεκόμενων φορέων (κρατικών αρχών, κοινωνικών εταίρων, τοπική αυτοδιοίκηση, ΕΛ.ΙΝ.Υ.ΑΕ. ασφαλιστικών ταμείων κλπ.).

Πάντως, το γεγονός ότι τα εργατικά ατυχήματα βρίσκονται σε απαράδεκτα υψηλά επίπεδα παρά την επαρκή νομοθεσία δείχνει ότι η βελτίωση της υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας δεν μπορεί να επιτευχθεί, πλέον, μόνο μέσω περαιτέρω ενίσχυσης της νομοθεσίας. Το νομοθετικό πλαίσιο αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση, αλλά όχι και ικανή.

Ο κάθε επιχειρηματίας, δεν υπάρχει αφελής επιχειρηματίας, αντιλαμβάνεται πάρα πολύ καλά και πάρα πολύ γρήγορα το κέρδος και τη ζημία για την επιχείρησή τους μιας οικονομικής πράξης. Κι αν καταλήξει στο συμπέρασμα πως μια επένδυση στον τομέα της ασφάλειας της εργασίας θα έχει αρνητικά αποτελέσματα για τα κέρδη του, κανένας δε θα μπορέσει να τον πείσει για το αντίθετο και να κάνει την επένδυση. Ούτε ο γιατρός εργασίας ή ο τεχνικός

ασφαλείας ούτε ο νομοθέτης με δρακόντειους νόμους ούτε, βέβαια και η σφιγμένη γροθιά των εργαζομένων.

Για να υπάρξουν καλύτερα αποτελέσματα στο πρόβλημά μας, **θα πρέπει να δοθούν οικονομικά κίνητρα στους επιχειρηματίες.** Οι επενδύσεις στην υγιεινή και στην ασφάλεια της εργασίας να μην επιβαρύνουν αποκλειστικά τον επιχειρηματία, αλλά να **επιδοτούνται ακριβώς μέχρι το σημείο εκείνο που θα είναι φανερό στον εργοδότη ότι του συμφέρει οικονομικά** να κάνει την επένδυση αυτή.

Στην ερώτηση πού θα βρεθούν τα χρήματα αυτά η απάντηση είναι περίπου η εξής.... Η πολιτική για την υγεία των πολιτών που βασίζεται στη θεραπεία απαιτεί πιο πολλά χρήματα από την πολιτική που στοχεύει στην πρόληψη όπως προανέφερα. Να δοθεί, λοιπόν, έμφαση στην προληπτική ιατρική και από εκεί να εξοικονομηθούν πόροι για επενδύσεις για την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων στους τόπους δουλειάς.

Και είναι φανερό πως μόνον όταν ο επιχειρηματίας δε ζημιώνεται, τότε και μόνον τότε και ο ΓΕ και ο ΤΑ και οι Ε.Υ.Α.Ε. θα εκφέρουν άφοβα τη γνώμη τους, θα εισακουσθούν και στο εργασιακό χώρο θα επικρατεί ειρήνη, συνεργασία και ασφάλεια, παράγοντες που αυξάνουν πάρα πολύ την παραγωγικότητα της ανθρώπινης προσπάθειας. Κι αυτό θα είναι καλό και για τον επιχειρηματία και για τους εργαζόμενους και για όλους μας.

Εκτός από τα παραπάνω θα ήθελα να τονίσω και τούτο, που δεν είναι καθόλου ασήμαντο: Ο αγοραστής δε θέλει να αγοράζει προϊόντα που ξέρει πως για να παραχθούν αυτά κάποιοι άνθρωποι έχασαν τη ζωή τους και παιδιά μείνανε ορφανά. Έτσι καλό θα ήταν, το κράτος να αναγνωρίζει, να επευφημεί και να διαφημίζει τις επιχειρήσεις εκείνες που έδειξαν ιδιαίτερο βάρος στα θέματα υγιεινής και ασφάλειας στην εργασία, έτσι ώστε να ακολουθούν και άλλες επιχειρήσεις αυτό το παράδειγμα στο μέλλον.

Το τελευταίο στη σειρά αλλά όχι και σε σπουδαιότητα θα το σκιαγραφήσω εδώ. Ζούμε στην εποχή που το κεφάλαιο είναι ελεύθερο να αράξει σε όποιο λιμάνι του κόσμου του «γουστάρει». Κανείς, ούτε νόμος ούτε συνδικαλιστής, ούτε και κυβερνήσεις είναι σε θέση να επηρεάσουν τις αποφάσεις μιας επιχείρησης. Εκείνος που δικτατορικά και ασταμάτητα υπαγορεύει όλες τις κινήσεις μιας επιχείρησης είναι ένας και μοναδικός: Το πού και το πώς αυτή θα κάνει πιο πολλά κέρδη. Κι εδώ το κράτος μπορεί να κάνει πολλά, για να «υποχρεώσει» μια επιχείρηση να λειτουργεί εδώ κι έτσι να της επιβάλει ορισμένες υποχρεώσεις στα θέματα εργασίας:

Να κάνει έργα υποδομής:

α) Ένα εκπαιδευτικό σύστημα που θα παράγει, γνώση, έρευνα, τεχνολογία και παιδεία²⁸.

β) Ένα δημόσιο τομέα, μια δημόσια διοίκηση που θα λειτουργεί με αξιοκρατία, χωρίς γραφειοκρατίες, χωρίς πεσκέσια, ρουσφέτια και χωρίς ραχάτι (εδώ δε χρειάζεται να επενδυθούν καθόλου χρήματα. Μονάχα πολιτική βούληση).

γ) Δρόμους, μέσα μεταφοράς, κτλ, κτλ..

Μόνο ένας τέτοιος κοινωνικοοικονομικός περίγυρος, που θα αυξήσει την παραγωγικότητα της παραγωγικής προσπάθειας και την ανταγωνιστικότητα των ελληνικών προϊόντων, που θα αυξήσει τα περιθώρια κέρδους για τις επιχειρήσεις, θα είναι σε θέση και τους Έλληνες επιχειρηματίες να «υποχρεώσει» να μείνουν στη Ελλάδα και ξένα κεφάλαια να προσελκύσει στον τόπο μας και όλους να τους επιβάλει να εφαρμόζουν τους σχετικά με την ασφάλεια στην εργασία νόμους.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Δεν υπάρχει ανθρώπινη προσπάθεια που να μην εγκυμονεί κινδύνους. Πάντα ο άνθρωπος έβγαζε το ψωμί του με ιδρώτα και με αίμα. Και ο μόνος που δεν κάνει λάθη είναι αυτός που δεν κάνει τίποτα.

Θα πρέπει σίγουρα να υπογραμμίσουμε πως στις μέρες μας τα εργατικά ατυχήματα έχουν μειωθεί ριζικά σε σχέση με τα ατυχήματα περασμένων δεκαετιών, όμως θα πρέπει επίσης να κρατάμε καλά στο μυαλό μας ότι τώρα και στο μέλλον οι κίνδυνοι για επαγγελματικές αρρώστιες για τους εργαζομένους αλλά και για την ανθρωπότητα όλη αυξάνονται παρά τα τεράστια άλματα της ιατρικής και άλλων επιστημών.

Η οργανωμένη κοινωνία θα πρέπει να αντιδράσει για να προστατέψει τον Άνθρωπο από κάθε κακό στην εργασία του. Η ελληνική κοινωνία θα πρέπει να λάβει σοβαρά υπόψη της όλη την εμπειρία της κι απάνω σε αυτή να κτίζει το καινούριο. Θα πρέπει να λάβει υπόψη της και την ευρωπαϊκή πραγματικότητα και να ευθυγραμμισθεί με αυτή. Και δε θα πρέπει ποτέ να ξεχνά ότι το γήπεδο που παίζει είναι η διεθνής αγορά.

Θα πρέπει η ελληνική κοινωνία να είναι τολμηρή κι ευκίνητη. Τολμηρή για να προσαρμόζει τη νομοθεσία της κοιτώντας με το ένα της μάτι το σήμερα και με το άλλο της το αύριο. Να είναι κι ευκίνητη θα πρέπει, για να μην αργεί να προσαρμόζεται.

Ο πιο αποδοτικός τρόπος για να επιλύσει μια κοινωνία τα όποια προβλήματά της είναι αυτός που βασίζεται στην συνεργασία όλων των μελών της. Όσον αφορά το θέμα μας, Ο ΓΕ, ο ΤΑ, οι εργαζόμενοι, επιχειρηματίες, τοπική αυτοδιοίκηση και υπουργεία, όλοι μαζί και οποιοσδήποτε άλλος φορέας αν χρειασθεί, να συνεργασθούν, να συντονισθούν, για να βρουν λύσεις.

Όμως, πέρα από όλα αυτά, η εμπειρία μας μας έχει δείξει πως για να έχουμε καλύτερα αποτελέσματα στα θέματα υγείας και ασφάλειας στην εργασία θα πρέπει να δοθούν κίνητρα στους επιχειρηματίες, για να κάνουν επενδύσεις στον κρίσιμο αυτόν τομέα.

Και τέλος, από το μυαλό μας δε θα πρέπει ποτέ να φεύγει η σκληρή πραγματικότητα: Αν η πολιτεία δεν δημιουργήσει εργασιακό περιβάλλον τουλάχιστον ανταγωνιστικό σε διεθνές επίπεδο, τα προβλήματα που σχετίζονται με την υγιεινή και την ασφάλεια στην εργασία δε θα βρουν ποτέ λύση ικανοποιητική.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- ✚ Πηνελόπη Αγαλλοπούλου .<<**ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ**>>.(β΄ έκδοση).Εκδόσεις Αντ. Ν. Σακκούλα.Αθήνα – Κομοτηνή 2005.
- ✚ **Δάϊκου Α. (2002)** ‘Χρονολογικός & θεματικός κατάλογος νομοθετημάτων σχετικών με την υγιεινή & ασφάλεια στους χώρους εργασίας και το περιβάλλον(1861-2002’,**Αθήνα,Εκδόσεις ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε.**
- ✚ **Δρίβας Σ., και Θ. Σαμαράς (2001)** ‘Πυξίδα για την υγεία και την ασφάλεια, Θερμική καταπόνηση των εργαζομένων’, Υγιεινή και Ασφάλεια της Εργασίας (τριμηνιαία έκδοση ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε.) , **Τεύχος 7, ένθετο Νο 5, σελ.1-3**
- ✚ **ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. (2003)** ‘Θέματα Υγείας και Ασφάλειας της εργασίας για επιχειρήσεις γ΄ κατηγορία’, Αθήνα, Εκδόσεις ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε.
- ✚ **Ιωάννης Ληξουριώτης.<<ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ>>.Ατομικές Εργασιακές Σχέσεις.**Νομική Βιβλιοθήκη. Έκδοση 2005.
- ✚ **Δημήτριος Γ. Παπαδημητρίου.(Αρεοπαγίτης Ε.τ.) << ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ>>.(β΄ έκδοση).Αθήνα 1994.**
- ✚ **Ευθυμιάτου – Πουλάκου Αντωνία. << ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ >>.Εκδοτικός οίκος INTERBOOKS.copyright 2000.**
- ✚ **Πούλος Πούλος, Η ιστορία ενός ανθρώπου, εκδόσεις Σύγχρονη Εποχή, Αθήνα, 2006.**
- ✚ **Κώστας Σημίτης, Η κρίση, εκδόσεις η Πόλις. Αθήνα, 2008**

- ✚ Τάγκας Δ. (2002) 'Συμβολή του Τεχνικού Ασφαλείας στη βελτίωση των συνθηκών εργασίας στην επιχείρηση (Μέρος Α)', *Υγιεινή και Ασφάλεια της Εργασίας* (τριμηνιαία έκδοση ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε.) , Τεύχος 12, σελ15-17.

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ

- ✚ Υπουργείο απασχόλησης και κοινωνικής εργασίας : www.yrakp.gr
  - ✚ Ελληνικό ινστιτούτο Υγιεινής και ασφάλειας στην Εργασία: www.elinyae.gr
  - ✚ ΙΚΑ: www.ika.gr
  - ✚ Ευρωπαϊκή Ένωση : www.europe.eu.int (Eurostat)
  - ✚ ΕΣΥΕΥ : www.statistics.gr
  - ✚ Εργονομία : www.ergonomia.gr
  - ✚ Σελίδα του ΤΕΕ για την Υγιεινή και ασφάλεια στην Εργασία :<http://www.central.tee.gr/osh>
  - ✚ GOOGLE: << Υγιεινή και Ασφάλεια στην Εργασία >>.
  - ✚ GOOGLE:<< Εργατικά ατυχήματα>>.
-

